

žurnál

Žurnál Univerzity Palackého v Olomouci | březen 2019 | číslo 3 | ročník 28

téma

Bojujeme s mýty

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

**OLOMOUCKÝ
MAJÁLES
POP UP**

6.-7. KVĚTNA

**P.S.H.
KORBEN DALLAS
COLD COLD NIGHTS
KILLIEKRANKIE THE COMPLICATION**

ZBROJNICE | KONVIKT | JAZZ TIBET CLUB

Univerzita Palackého
v Olomouci

WWW.MAJALESOLOMOUC.CZ

obsah

- 2 — Zbavme se obav z GMO, podle vědců nejsou na místě
- 5 — Fotostory – Reprezentační ples UP
- 6 — Studenti přibližují (ne)zapomenuté příběhy seniorů
- 6 — Tým tří pracovišť dokončuje badatelskou práci o Karlu z Lichtensteinu
- 6 — Galerie Plusmínus nabídla mezinárodní výstavu
- 7 — Studenti cvičili záchranu tonoucího ze zamrzlé vodní hladiny
- 8 — Štreitovy fotografie daly s láskou nahlédnout do činnosti mobilního hospice
- 8 — Studentům při výběru studia v zahraničí pomůže interaktivní mapa z přírodovědecké fakulty
- 9 — Právnická fakulta se pustila do největší stavební investice ve své moderní historii
- 9 — Projekt HELP2 nabídne také zdravotnickou němčinu
- 10 — Vědci budou díky prestižnímu projektu ladit vlastnosti molekul pomocí 2D materiálů
- 11 — Čeští a němečtí odborníci zaznamenali úbytek druhů motýlů
- 12 — Vědci se pustili do boje s nebezpečným parazitem. Jejich práce zaujala světové odborníky
- 13 — Portrét – Dagmar Pospíšilová, dětská hematoložka
- 16 — Úspěchy akademiků a studentů
- 19 — Jazykové okénko
- 20 — Kaleidoskop krátkých zpráv
- 24 — Moderní, bezbariérová, vylepšená = rekonstruovaná hlavní menza
- 25 — Rozhovor – Jakub Dürr – náš muž v Bruselu
- 28 — Darina Nešporová: Nejsem žádná hrdinka
- 30 — Doporučuji – Co čte, poslouchá a sleduje akademická obec
- 32 — Univerzita je partnerem mistrovství světa v para hokeji
- 33 — Zkušenost – Martina Igazová: Ukládám si poklady v nebi
- 35 — Absolvent – Veronika Ježková: Právníčka ve službách veřejnosti
- 37 — Životní styl – Dominika Čiklová: Box jsou rychlé šachy
- 38 — Odkaz – Archivář, historiograf a falzátor Antonín Boček
- 39 — Zrcadlení – Egypt
- 40 — Univerzita v síti

titulní strana: studentka UP – Dominika Čiklová
foto: Gabriela Knýblová

Žurnál | Vychází dvakrát za semestr | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754
Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
IČ: 61989592 | Předseda redakční rady: Petr Bilík | Vedoucí redakce: Ivana Pustějovská | Layout: Věra Marešová | Sazba: Michaela Cyprová | Korekce: Jiří Slavík
Redakce | Biskupské nám. 1, Olomouc | telefon: 585 631 155 | e-mail: zurnal@upol.cz
Tisk | Profi-tisk group Olomouc | Náklad 4 000 ks

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vážení kolegové, vážené kolegyně,
milí studenti, milé studentky,

první jarní číslo Žurnálu UP se obvykle věnuje průběhu Akademického týdne, během něhož si naše univerzita každoročně připomíná své obnovení po 2. světové válce. V této souvislosti mne napadá, že se kvapem blíží ještě mnohem významnější výročí, které oslavíme za pár let. V roce 2023 bude olomoucká univerzita sloužit této zemi v dobrém i zlém již úctyhodných 450 let. Přemýšlím, čím žila akademická obec v raném novověku a jakým výzvám čelíme my dnes. Mnohá témata přinášena tímto číslem Žurnálu UP, jako například problematika GMO nebo výzkum 2D materiálů, by našim předkům připadala neuvěřitelná a nesrozumitelná. U některých by kroutili hlavou a divili by se, jak devastující vliv může mít moderní člověk na stav životního prostředí. Naopak generální rekonstrukce hlavní menzy UP by jistě představovala pevnou spojnicí navzdory propasti času, protože univerzita se musela postarat o stravování svých studentů a akademiků tehdy i dnes. Jedno však bylo stejné v roce 1573, v roce 1946 a zůstává platné i v roce 2019. A to je étos veřejné služby, která je smyslem existence univerzit. Mějme, prosím, toto poslání vždy na paměti. Úspěšný letní semestr vám přeje

Jaroslav Miller
rektor Univerzity Palackého

Zbavme se obav z GMO, podle vědců nejsou na místě

Geneticky modifikované organismy neboli GMO. Jsou s nimi spojeny mnohé mýty i paradoxní situace. Představují sice dynamicky se rozvíjející oblast vědy, jejich využití v Evropě ale brání legislativní překážky. I proto se vědci Univerzity Palackého rozhodli pozvednout svůj hlas a podnítit odbornou debatu.

„Bez nových odrůd zemědělských plodin přizpůsobených podmínkám měnícího se klimatu, odolných vůči chorobám a škůdcům, s vyšším výnosem a kvalitou nelze v budoucnu zajistit dostatek potravin pro rostoucí světovou populaci, aniž by bylo životní prostředí extrémně poškozeno pesticidy a vysokými dávkami umělých hnojiv a následně ohroženo zdraví obyvatel planety. Získat takové odrůdy není možné bez aplikace nových technik šlechtění založených na změně dědičné informace rost-

lin,“ tvrdí Jaroslav Doležel, vědecký ředitel Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH), které sdružuje vědecké týmy Univerzity Palackého a olomouckých pracovišť Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR a Výzkumného ústavu rostlinné výroby.

Také proto se rostlinný genetik a laureát Národní ceny Česká hlava 2018 spolu s ředitelem CRH Ivo Frébortem obrátili dopisem na premiéra Andreje Babiše a ministry zemědělství a životního prostředí, aby se

zasadili o změnu evropské legislativy týkající se geneticky upravených rostlin v souladu s aktuálním vývojem vědeckého poznání. Reagovali tak na rozhodnutí Evropského soudního dvora, podle nějž organismy získané moderními metodami pro cílenou editaci genomu, jako je například CRISPR/Cas9, podléhají stejné přísné regulaci jako geneticky modifikované organismy. Podle nich může verdikt nenávratně poškodit evropské zemědělství i životní prostředí a způsobit odliv inovací mimo EU.

Evropa GM plodiny nepěstuje, ale čile je dováží

Pokud jde o rostliny, za geneticky upravené organismy jsou považovány ty, do nichž je vložen nový gen. Například komerčně úspěšné produkty jako sója odolná vůči glyfosátu a Bt-kukuřice mají vložené geny z půdních bakterií pro toleranci vůči herbicidu, respektive pro rezistenci vůči hmyzím škůdcům. Dnes se často používá kombinace obojího, například také u bavlníku. Tyto plodiny poskytují vyšší sklizeň za používání menšího množství méně toxického herbicidu a bez insekticidů. Pěstují se hlavně v Severní a Jižní Americe a Asii. Například GM sója zcela dominuje celosvětové produkci této plodiny. Na polích v zemích Evropské unie však GM plodiny nejsou až na výjimky k vidění. Evropa je zato jejich dominantním světovým dovozcem. A to je jen jeden z řady paradoxů ohledně GMO. Evropa je sice na geneticky modifikovaných plodinách závislá, k pěstování těchto plodin ale většina zdejších pěstitelů de facto nemá přístup. Legislativní proces umožňující pěstování GM rostlin v Evropské unii je velmi zdlou-

havý a pro žadatele nákladný, což podporuje dominantní postavení nadnárodních biotechnologických firem. Povolení pro pěstování dosud získalo na starém kontinentu jen deset odrůd, v sedmi případech se jedná o karafiáty. Oproti tomu stojí zhruba dvě stovky odrůd povolených ve světě.

Při cíleném editování genomu se cizorodý gen nevládá

Na základě jiného principu vznikají organismy získané cíleným editováním genomu metodou CRISPR/Cas9. Ta spočívá v tom, že výzkumníci umí v dědičné informaci „vypnout“ gen, jenž je nositelem konkrétní nežádoucí vlastnosti. Díky tomu lze vyšlechtit rostliny s lepšími vlastnostmi, například odolností vůči suchu či chorobám. Právě tímto výzkumem, zejména u hospodářsky významných plodin, se olomoučtí odborníci zabývají. Upozorňují, že takto získané organismy neobsahují cizorodé geny, proto by měly podléhat stejným legislativním pravidlům jako rostliny připravené tradičními metodami šlechtění.

Vědci také zdůrazňují, že všechny domestikované plodiny vznikly mutacemi genomu planých předchůdců. Asi od poloviny minulého století jsou pak mutace vyvolávány uměle působením chemických látek a radioaktivního záření. Zatímco tyto postupy vyvolávají stovky či tisíce náhodných poškození dědičné informace s neznámými účinky, při užití metody CRISPR/Cas9 jsou všechny změny cílené a kontrolované. Navzdory tomu Evropský soudní dvůr uvalil na metody cílené úpravy genomu přísné regulace.

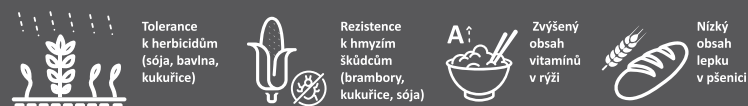
„To z vědeckého hlediska nedává smysl, plodiny s malými úpravami genomu jsou stejně bezpečné jako plodiny získané klasickou mutagenézí a tradičními metodami šlechtění. Důsledky tohoto rozhodnutí budou dalekosáhlé. Inovativní zemědělský výzkum se přesune mimo Evropu, která bude v budoucnu zpoždění v této oblasti obtížně dohánět. Bude ztížené zavádění nových odrůd zemědělských plodin. To sníží konkurenceschopnost evropského zemědělství, a zpomalí se i zavádění metod udržitelného zemědělství,“ upozorňuje odborník na rostlinné biotechnologie Ivo Frébort. →

EDITACE GENOMU

Moderní metody nám umožňují editaci, tedy cílenou modifikaci genomu.

PŘÍKLADY VYUŽITÍ GMO PLODIN

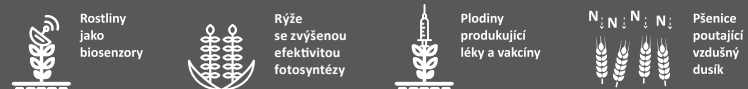

METODY VNÁŠENÍ GENŮ

Geny se do rostlinných buněk přenášejí pomocí bakterie *Agrobacterium* nebo použitím „genové pistole“.

SYNTETICKÁ BIOLOGIE

Vytváření nových metabolických drah či úplně nových organismů.

Obavy nejsou na místě

Podle něj se lidé GMO obávají zejména z neznalosti. Pro opravdové pochopení evoluce a genetických změn na molekulární úrovni je nutné mít za sebou alespoň základy molekulární biologie. „Lidé v Evropské unii se překvapivě bojí GM rostlin, ale nebojí se GM bakterií, s jejichž pomocí se vyrábí inzulin a řada dalších produktů pro farmacii, kosmetiku, chemický a potravinářský průmysl,“ doplňuje Frébort.

Obavy z GMO odmítá i rostlinný genetik Doležel. „Zatím ani jedna vědecká studie neprokázala škodlivý vliv GMO na člověka a zvířata. Vzhledem k rozsahu pěstování geneticky modifikovaných plodin můžeme mluvit o dlouhodobém a globálním experimentu bez jediného potvrzeného případu škodlivosti. I naše hospodářská zvířata jsou krmena geneticky modifikovanou sójou a nezaznamenal jsem zprávu o poškození zdraví některého ze spoluobčanů, kteří produkty živočišného původu konzumují,“ připojuje další argumenty.

Změna legislativy je nutná

Vědci z Centra regionu Haná chtějí, aby nová metoda genetické modifikace plodin měla snadnější cestu ke schválení. Jejich stanovisko podpořili v únoru i senátoři přírodovědecké fakulty. „Akademický senát Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého podporuje kroky k celkové revizi legislativy týkající se geneticky modifikovaných organismů, která je již zastaralá a neodpovídá současným vědeckým poznatkům,“ stojí také v jeho usnesení.

S tvrzením, že evropské předpisy již neodpovídají současnému vývoji biotechnologií, souhlasí i ministerstvo životního prostředí. „Z diskuzí kolem uvedeného

rozsudku Soudního dvora EU i z praxe správních úřadů je patrné, že implementace předpisu, který vznikl téměř před dvaceti lety, přináší v dnešní době mnohé nevyřešené otázky,“ napsal mimo jiné vedení CRH ministr životního prostředí Richard Brabec. Podle něj musí případné změně předpisů v této oblasti předcházet široká diskuze všech zúčastněných stran, včetně zapojení veřejnosti. Ministerstvo na základě žádosti Evropské komise shromažďuje informace o konkrétních projektech použití editace genů v České republice, jejich možných přínosech a problémech souvisejících s implementací směrnice o GMO.

Podle informací Biotrinu, neziskové organizace vytvořené vědeckými pracovníky pro šíření informací o moderních biotechnologiích, je doba schvalovacího procesu u GMO nesrovnatelně delší než u jiných produktů regulovaných v EU. „Například schválení nového léku pro humánní medicínu je sedmkrát rychlejší. Není tedy divu, že vědecko-výzkumné instituce, investoři a firmy v oblasti GMO upustili od mnoha projektů chystaných pro realizaci v EU a přesouvají své aktivity do jiných částí světa,“ uvádí organizace na svém webu.

Vědci jsou přesvědčeni, že stávající stav povede ke zpomalení pokroku v této oblasti a evropské zemědělství bude ztrácet konkurenceschopnost. „V USA vzniká mnoho malých firem a některé z nich už pomocí nových metod získaly plodiny, které mají vlastnosti požadované spotřebiteli a jejichž pěstování bude rentabilní v podmínkách měnícího se klimatu a respektování požadavků udržitelného zemědělství,“ upozorňuje Doležel. K největším pěstitelům GM plodin patří právě USA, ale také Brazílie, Argentina, Indie či Kanada.

Paradoxy spojené s GMO

- *GM plodiny se v zemích EU nepěstují, ale Evropa je dováží. Jedná se především o kukuřici, sóju, řepku či bavlník. Hospodářská zvířata jsou z velké části krmena GM plodinami.*
- *Cizorodou DNA původem z bakterie obsahuje i povijnice batátová, jejíž hlízy známe jako sladké brambory (batáty). Protože k jejímu vložení došlo bez účasti člověka, sladké brambory nejsou za GMO považovány.*
- *V roce 2000 a 2010 Vydala Evropská komise zprávy shrnující 25 let výzkumu, který potvrdil, že GMO jsou stejně bezpečné jako klasické rostliny. Přesto trvají přísné regulace.*

Zdroj: EuropaBio

Slovníček pojmů:

GMO > geneticky modifikované organismy

GM > geneticky modifikované

CRISPR/Cas9 > metoda pro cílenou editaci genomu

foto: Vojtěch Duda

fotostory

Univerzita Palackého každým rokem v únoru slaví. Bohatým celotýdenním programem si připomíná výročí svého obnovení, k němuž došlo 21. února 1946. Vrcholem tzv. Akademického týdne je vždy reprezentační ples. Letos mu udával tón Ondřej Havelka a jeho Melody Makers.

8 fakult 1 univerzita

Studenti přibližují (ne)zapomenuté příběhy seniorů

Zajímavé osudy seniorů zpracovávají studenti cyrilometodějské teologické fakulty. Čtenáři si je mohou pravidelně přečíst v rubrice (Ne)zapomenuté příběhy Olomouckého kraje na stránkách regionálního zpravodaje Krajánek. Aktivita projektu Podpora aktivního života seniorů v Olomouckém kraji II má pomoci propojit seniory z pobytových sociálních zařízení s mladou generací.

„Někteří seniori se nemohou vyrovnat se svou situací, připadají si pro společnost nebo pro vlastní rodinu neužiteční a stávají se apatickými. Projekt je chce z této netečnosti vytáhnout, dát jim znovu pocit

zájmu o vlastní osobu a připomenout jim jejich důležitost na tomto světě,“ uvedla garantka aktivity Zlatica Dorková z katedry křesťanské sociální práce. Studenti měli podle ní nejprve obavu, zda zadaný úkol zvládnou. „To pominulo, když se se seniory setkali. Oceňovali, že o aktivitě věděli, někteří měli připravené poznámky, fotografie. Později studenti uváděli, že se zlepšili ve vedení rozhovoru, aktivním naslouchání, improvizaci, reflexi, trpělivosti a naučili se zpracovat životní příběh,“ dodala.

Podle studentky Aleny Vaňousové jsou seniori ochotni vyprávět, stačí se o ně jen

zajímat a vyhradit si čas. „I přes svůj pokročilý věk si pan Osíčka pamatoval mnohé věci ze života a nevadilo mu se o ně podělit. Byl velmi otevřený a sdílný,“ řekla studentka teologické fakulty.

Studenti od října loňského roku uskutečnili celkem 23 rozhovorů, první životní příběh se v krajském zpravodaji objevil v prosinci. Záštitu nad touto aktivitou převzal hejtman Ladislav Okleštěk. Koncem února se s garantkami a autorkami některých příběhů osobně sešel a poděkoval jim za odvedenou práci. Mluvílo se také o pokračování aktivity a možném knižním vydání osudů seniorů. (vim)

Tým tří pracovišť dokončuje badatelskou práci o Karlu z Lichtensteinu

Odborníci Muzea umění Olomouc, Univerzity Palackého a Masarykovy univerzity se ve čtyřletém výzkumu věnovali biskupovi Karlu z Lichtensteinu-Castelcornu. Právě on stál za přestavbami kroměřížského zámku i olomouckého arcibiskupského paláce, vybudoval světoznámou kroměřížskou Květnou zahradu a shromáždil cen-

né sbírky obrazů, grafik, soch, mincí, knih i hudebnin. Bez jeho přičinění by Olomouc i jiná místa dnes vypadala úplně jinak.

„Komplexní zpracování Karla z Lichtensteinu-Castelcornu jsme odkládali několik desetiletí. Jedná se totiž o mimořádně široké a náročné téma. Nyní však tým všech tří pracovišť dokončuje dvě rozsáhlé publika-

ce čítající dohromady pět set stran. Vyjdou v české i anglické mutaci a při příležitosti výstavy představí nejen biskupovy umělecké sbírky a mecenášské počiny, ale také jeho strategie při ekonomické a duchovní správě olomoucké diecéze,“ řekla Jana Zapletalová, vedoucí katedry dějin umění filozofické fakulty.

Karel z Lichtensteinu-Castelcornu patřil k nejmocnějším velmožům druhé poloviny 17. století. Muzeum umění ho během roku představí prostřednictvím obsáhlého výstavního projektu s názvem Za chrám, město a vlast. Návštěvníky pozve do Galerie obrazárny i do dalších míst zámekového areálu v Kroměříži, kde poznají biskupa Karla jako náruživého stavebníka a mecenáše. Tam se také 13. června uskuteční vernisáž. Olomoucká část pak bude patřit biskupově osobnosti. Výstavu doplní i dokumentární film s názvem Barokní velmož, na němž se podílely desítky odborníků zmiňovaných institucí. Hlavní roli v něm ztvárnil Jaroslav Plesl a v koprodukcii s Českou televizí ho natočil scenárista a režisér Theodor Mojžíš. (map)

Galerie Plusmínus nabídla mezinárodní výstavu

Z korejského Daegu, egyptské Káhiry a španělského Madridu doputovala do Olomouce výstava ARTgila123. Mezinárodní expozici, která se vešla do většího boxu,

si návštěvník mohl prohlédnout v Galerii Plusmínus Uměleckého centra UP.

ARTgila123 je mezinárodní projekt, který iniciovala Teresa Torres de Eca,

prezidentka International Society for Education Through Art (InSEA) a Portuguese Visual Art Teachers Association (APECV). Je to jedna z mnoha aktivit Mezinárodní společnosti pro výchovu uměním, jež iniciuje výzkum a zároveň propojuje činnost výtvarných pedagogů napříč kontinenty.

„Cílem kolekce je prezentovat keramický objekt, který by odpovídal rozměrům větší krabičky od sirek, tedy přibližně 1x2x3 palce. Do výzvy se zapojilo víc než čtyřicet umělců z celého světa, kteří svá díla pro výstavu vytvořili,“ uvedla Petra Šobáňová, prodávka pedagožické fakulty a zároveň vedoucí české sekce InSEA. Mezi čtyřicítkou maliných různorodých děl umělců byly i práce Roberta Bučka, Davida Medka a Moniky Dokoupilové, tři pedagogů katedry výtvarné výchovy pedagožické fakulty. Z Olomouce se expozice přesunula do Velké Británie. (map)

Studenti cvičili záchranu tonoucího ze zamrzlé vodní hladiny

Čtyři intenzivní ledové dny na lipenské přehradě zakusili studenti fakulty tělesné kultury. Pod dohledem zkušených vodních záchranářů ze základny v Dolní Vltavici si osvojili zásady bezpečného pohybu na ledě a především nejrůznější techniky záchranu tonoucího ze zamrzlé vodní hladiny.

„Zásadní je, aby si člověk, který se propadne ledem, dokázal pomoci sám. Studenti si tak vyzkoušeli, jak vylézt z vody zpět na led. Zjistili, že je nesmysl snažit se lézt na led před sebou, když led vzadu je unesl, nebo že není dobré se hned postavit, ale je třeba rozložit váhu. Při záchraně tonoucího pak zkoušeli i různé improvizované pomůcky, například žebřík. Absolvovali i nácvik záchranu v týmu, kde má každý nějakou svou funkci a musí vzájemně komunikovat,“ nastínil průběh kurzu Jiří Vrba z katedry aplikovaných pohybových aktivit.

Program zahrnoval i teoretické přednášky, nezbytnou součástí bylo ranní „probouzení“ otužování v ledové vodě. K závěrečné zkoušce už totiž účastníci kurzu nenastupovali v tak zvaném suchém obleku jako při nácviku, ale v civilním oblečení. „Zkouškou prošli všichni velmi dobře, chyb jsme zaznamenali minimálně. Je ale nutné přiznat, že to měli

o něco snazší než jejich předchůdci. Led totiž měl na tloušťku přes 20 centimetrů, takže nám v něm museli vyřezat díru hasiči a bylo docela snadné z vody vylézt. Vloni byl led na přehradě silný jen do 5 centimetrů, to byl trochu jiný zážitek,“ podotkl Vrba.

Kurz absolvovala desítka studentů, ve směs z oboru Ochrana obyvatelstva. Byla mezi nimi i neslyšící Tamara Bjalková.

„Kurz byl luxusní. Měla jsem předtím velké obavy, jaké to bude vlézt do ledové vody. Ale když jsem do ní vlezla, tak úplně v pohodě. Za chvíli mi bylo teplo. Od kurzu chodím každý den do řeky,“ prozradila. „Byla jsem tam bez tlumočnicka, nějaké informace mi unikly. Ale to vůbec nevadilo, protože jsem kolem sebe měla úžasně lidi, kteří mi se vším pomohli a nenechali mě utopit,“ dodala studentka. (vim)

Štreitovy fotografie daly s láskou nahlédnout do činnosti mobilního hospice

Takřka všeřikající název „...s láskou“ nese putovní výstava fotografií Jindřicha Štreita, která seznamuje s činností olomouckého mobilního hospice Nejste sami. Zájemci ji v únoru mohli zhlédnout na lékařské fakultě a ve fakultní nemocnici.

Stále se rozšiřující cyklus fotografií z činnosti mobilního hospice řadí Jindřich Štreit k vrcholům své práce. „Fotografování byl velký zážitek. Já tam byl jako takový neviditelný človíček, zatímco lidé z hospice pracovali. Oceňuji jejich vnímání, empatii, kterou věnovali nejen pacientům, ale především lidem kolem nich. Zaslouží si velkou pozornost,“ uvedl známý fotograf na vernisáži výstavy. „Mnoho lidí mi říká,

že ty fotografie jsou smutné. Já to tak ale vůbec nevnímám. Při fotografování bylo mnohdy tak veselo, že jsem ani neměl pocit, že se dotýkám vrcholu našeho života,“ dodal Jindřich Štreit.

„Mottem naší fakulty je *Mente et corde*. *Mente*, to je ten rozum, medicína, diagnostika, přístroje... To srdce, *corde*, říká, jak se máme chovat k pacientům. Tyto krásné fotografie našim studentům jistě připomnou tu dvoji stránku věci, kdy je na jedné straně diagnostika a na druhé etický rozměr,“ poznamenal k výstavě děkan Milan Kolář.

O paliativní péči se na lékařské fakultě mluvilo i na přednášce z cyklu *Medicína*

a a smrt, kde se představily stipendistky Nadačního fondu Avast. O své zkušenosti v péči o nevléčitelně nemocné se podělila Renata Urbanová z Hemato-onkologické kliniky LF UP a FNOL. Mimo jiné prezentovala nový předmět Paliativní medicína II. „Cílem je, aby student pochopil, jak komunikovat s nemocným na konci života a jeho rodinou, aby získal empatický přístup a další praktické dovednosti. Chceme předmět učit interaktivně na případech nemocných, zahrnutý budou i stáže v hospici nebo na nemocničním oddělení,“ uvedla lékařka. Fungování mobilního hospice Nejste sami pak návštěvníkům přiblížila jeho ředitelka Kateřina Tichá. (vim)

Studentům při výběru studia v zahraničí pomůže interaktivní mapa z přírodovědecké fakulty

Novou interaktivní mapovou aplikaci pro studenty, kteří chtějí vycestovat do zahraničí v rámci programu Erasmus+, vytvořila přírodovědecká fakulta. Aplikace usnadňuje vyhledávání základních informací

o zahraničních partnerských univerzitách přírodovědecké fakulty.

„Na katedře geografie se snažíme různými způsoby podporovat a motivovat studenty, aby se nebáli využít příležitosti vycestovat do zahraničí. Na základě zpětné vazby víme, že nejzásadnější je překonat strach z neznámého a vyjet. V podstatě všichni se pak vrací se skvělými zážitky a cennými zkušenostmi,“ uvedl Petr Šimáček, spoluautor mapy a koordinátor zahraničních mobilit na katedře geografie.

Zahraníční partnerské instituce jsou v mapové aplikaci rozděleny do vrstev podle oborové příslušnosti a podle jednotlivých využívaných mobilit. „Přímo v mapě může uživatel zjistit základní informace o zahraničních partnerských univerzitách, najít od-

kazy na web konkrétních univerzit, informace o městě či předchozí zkušenosti studentů, kteří už na daném místě pobývali. Doufám, že mapa otevře dveře dalším zájemcům o zahraniční pobyt,“ dodal Petr Šimáček.

Své jazykové znalosti získané v cizině mohou studenti využít následně i v profesní dráze. „Mnohé výzkumy i ohlasy z praxe potvrzují, že v současné době snad není lepší reference pro zaměstnavatele než zahraniční studium. Pobyt v zahraničí získají studenti potřebnou sebedůvěru a rozhodnost, která je důležitá pro jejich budoucí život, zaměstnání, kariéru. Studium v zahraničí se stává nutným standardem úspěšného absolventa,“ potvrdila referentka pro zahraniční záležitosti studentů PŘF Dana Gronychová. (cho)

Právnická fakulta se pustila do největší stavební investice ve své moderní historii

Právnická fakulta na začátku roku 2019 zahájila největší stavební investici ve své moderní historii. Vytoužené a potřebné do stavbě se výrazně přiblížila díky úspěchu své žádosti o dotaci na stavební projekt podané do Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), který je financován z fondů EU. Fakulta má příslibem dotaci až 41,2 milionu korun. Pokud vše půjde hladce, nové křídlo fakulty má začít sloužit v letním semestru 2020.

Podstatou projektu Rozvoj infrastruktury PF UP pro zkvalitnění vzdělávací činnosti a internacionalizaci studia je dostavba nového centrálního křídla fakulty s knihovnou a studijním centrem a vybudování nového Centra pro klinické právní vzdělávání. Modernizace se výrazně dotkne budovy B, kde vyroste kompletně nový dvoupodlažní trakt (vizualizace na obrázku).

Na financování stavby se bude podílet také právnická fakulta. Povinná spoluúčast

je 5 procent. Fakulta bude hradit i další náklady nutně související s projektem, odhadem to bude celkem 9 milionů korun.

A co všechno fakulta dostavbou získá? Nové studijní centrum s knihovnou bude stavebně, funkčně i významově srdcem fakulty a umožní studentům, vyučujícím i hostům trávit čas na fakultě efektivně a komfortně. „Chceme živou knihovnu, ve které budou posluchači trávit značnou část studia a která nabídne různé variace přípravy a studia. Součástí prostoru studovny budou také kabinety pro nácvik klíčových kompetencí nezbytných pro výkon právnických profesí nebo pracovny pro zahraniční hosty. Ze studovny bude vstup na venkovní zelenou terasu,“ popsala Zdenka Papoušková, děkanka PF UP. Díky modernizaci stávajícího objektu vznikne i zázemí pro právní kliniku, především pro studentskou právní poradnu. Nový bude také hlavní vstup.

Postaveno by mělo být letos v říjnu, v listopadu a prosinci by se měly nové prostory dovybavovat nábytkem a technikou. Od února 2020 pak budou sloužit studentům a zaměstnancům. (eha)

Projekt HELP2 nabídne také zdravotnickou němčinu

Fakulta zdravotnických věd navazuje na Evropskou komisi oceněný mezinárodní projekt Healthcare English Language Programme (HELP), díky němuž vznikla on-line platforma pro výuku angličtiny pro zdravotníky. Na ní chtějí řešitelé projektu HELP2 z fakulty coby hlavního koordinátora a z partnerských univerzit a organizací ze sedmi evropských zemí dále pracovat. Na základě ohlasů uživatelů doplní nová témata a některé části přeloží do němčiny.

„Už během testování, které jsme v rámci původního projektu prováděli, se ozývaly hlasy pro doplnění dalších tematických celků. Uživatelům chyběla například výživa, fyzioterapie, zubní lékařství nebo pečovatelské služby. Nejen tato témata tedy chceme doplnit,“ uvedl hlavní řešitel projektu Lukáš Merz z ústavu společenských a humanitních věd.

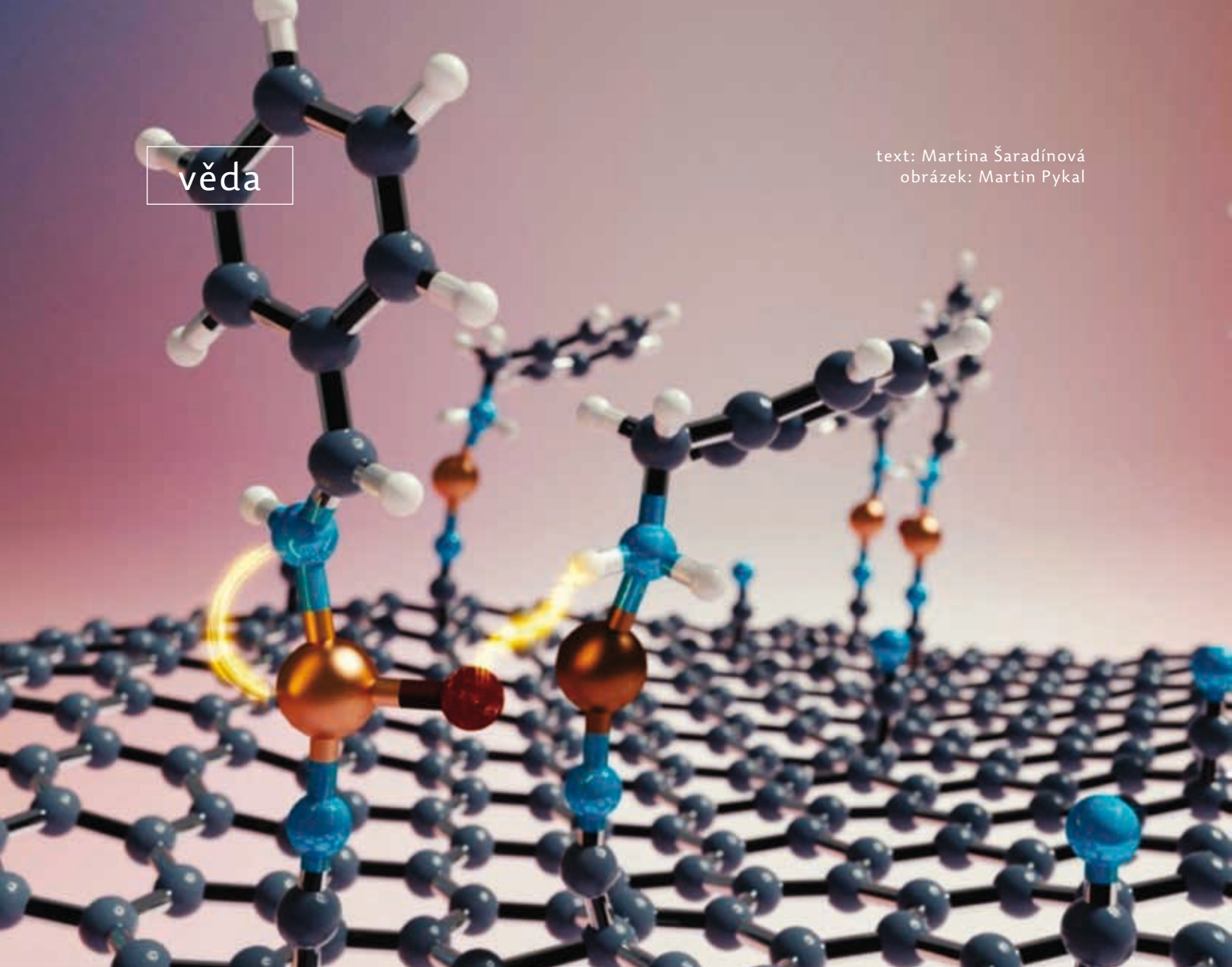
Již nyní mohou uživatelé – nejen zdravotníci a lékaři, ale i zájemci z řad veřejnosti na webových stránkách projektu projít dvacet interaktivních kurzů, čtrnáct z nich se zaměřuje na zdravotnická témata, zbylé se soustředí na interkulturní kompetence. Materiály jsou dostupné také jako PDF ke

stažení. „Část stávajících témat přeložíme i do němčiny a některé moduly vytvoříme zcela nově pro potřeby praxe v německy mluvících zemích, protože je o tento způsob výuky zájem i zde,“ doplnil Merz.

„Inovace projektu HELP2 ale spočívá i v tom, že chceme maximálně využít možností nové verze systému Moodle a posunout úroveň našich interaktivních cvičení

o něco výše. S některými funkcionalitami starší verze, na které platforma v současnosti běží, nejsme zcela spokojeni,“ dodal hlavní řešitel projektu. První novinky budou k pilotnímu testování a připomínkování uživateli přístupné už letos v létě, celý projekt vyvrcholí oficiálním představením jeho výstupů na závěrečné konferenci v březnu 2021 v Olomouci. (vim)

Demonstrace interakce derivátu grafenu s molekulami pro aplikace v chemické katalýze

Vědci budou díky prestižnímu projektu ladit vlastnosti molekul pomocí 2D materiálů

Nové cesty, jimiž lze pomocí 2D materiálů ovlivnit vlastnosti organokovových molekul, hledají od letošního roku spolu se svým týmem fyzikální chemici Pavel Hobza a Radek Zbořil z Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR a Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů Univerzity Palackého díky projektu Grantové agentury ČR – EXPRO. Pro příštích pět let získali na excelentní výzkum dotaci 53,3 milionu korun.

Projekt nazvaný Ovlivnění elektronických vlastností organometalických molekul pomocí jejich nekovalentní interakce s rozpouštědly, ligandy a 2D systémy navazuje na dlouholetý výzkum obou vědců a jejich domovských pracovišť. Cílem je prokázat, že je možné vlastnosti molekul ovlivnit pomocí 2D materiálů.

„Smyslem projektu je poprvé využít 2D chemii grafenu k ovlivnění elektronických stavů a vlastností molekul. Vycházíme z myšlenky, že grafen, případně jeho deriváty, mohou být vhodným substrátem, který je schopen skrze kovalentní i nekovalentní interakce ovlivnit elektronické, magnetické či optické vlastnosti molekuly,“ objasnil princip jeden z řešitelů a ředitel RCPTM Radek Zbořil.

Vědci musí vytvořit komunikační cestu mezi molekulou a 2D povrchem. Využijí

k tomu chemické vazby, které mezi oběma složkami systému vzniknou. „Vydáme se převážně cestou kovalentní chemie, protože se ukazuje, že u těchto pevnějších vazeb je interakce mezi molekulou a substrátem silnější, což by mohlo umocnit i vzájemnou synergii. Vyzkoušíme ale i nekovalentní vazby. Zvolený přístup bude záviset na tom, jaký 2D materiál použijeme,“ objasnil nejcitovanější český vědec a objevitel nepravé vodíkové vazby Pavel Hobza. Pro výzkum si vědci vybrali planární molekuly na bázi tzv. ftalocyaninů s centrálním atomem železa. Právě tyto molekuly strukturně příbuzné hemoglobinu se budou vědci snažit ovlivnit.

Ačkoliv zásadním přínosem projektu má být potvrzení hypotézy o možnosti ovlivňovat vlastnosti molekul pomocí dvou- a třídimenzionální chemie, ve druhém kroku

chtějí badatelé poznatky vyzkoušet v reálných aplikacích. Takové hybridní systémy 2D materiálů s navázanou molekulou nabízejí uplatnění v molekulární elektronice, biomedicině, elektrokatalýze či v nových technologiích ukládání energie.

Cílem nové skupiny grantových projektů EXPRO je podporovat výzkumné týmy vedené špičkovou mezinárodně uznávanou vědeckou osobností nebo mladým vědeckým pracovníkem s přesvědčivým potenciálem pro excelenci a směřovat podporu tam, kde excelence už existuje nebo má naději vzniknout. To má přispět ke zvýšení kvality české vědy. Jednou z podmínek je, že klíčový vědecký pracovník v průběhu řešení projektu podá žádost o grant Evropské výzkumné rady (ERC). V první grantové soutěži projektů excelence uspělo celkem 36 projektů.

Čeští a němečtí odborníci zaznamenali úbytek druhů motýlů

Výrazný pokles počtu druhů motýlů na různých místech Německa zaznamenal za posledních jedenáct let společný tým vědců z katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty UP a německého Helmholtz Centre for Environmental Research – UFZ Halle. Citelný úbytek druhového bohatství motýlů podle odborníků svědčí o tom, že se stále nedaří efektivně chránit přírodu. Výsledky jejich dlouhodobého výzkumu publikoval prestižní odborný časopis *Diversity and Distributions*.

Čeští a němečtí vědci společně analyzovali dlouhodobě měřená data o stavu početnosti denních motýlů na 245 místech Německa. Cílem jejich práce bylo vyhodnotit efektivitu ochrany v chráněných územích oproti územím volné krajiny, která chráněná nejsou. Odborníci nakonec zjistili, že za jedenáct let kleslo druhové bohatství motýlů v Německu o zhruba deset procent. „Motýli představují velmi významnou indikační skupinu hmyzu a dobře odráží celkové trendy, které probíhají v přírodním prostředí,“ uvedl Tomáš Kuras z katedry ekologie.

Desetiprocentní pokles počtu druhů motýlů je podle Stanislava Rady z katedry ekologie výrazný a nepříznivý trend, který svědčí o zásadní proměně přírody v posledních dekádách. Velmi překvapivé bylo zjištění, že tendence poklesu druhového bohatství motýlů je v podstatě totožná v chráněných i nechráněných územích.

„Jediný rozdíl je v tom, že v chráněných územích začíná klesající trend na vyšších druhových počtech,“ upozornil Rada.

Hlavní závěry výzkumu budou podle Tomáše Kurase s největší pravděpodobností přenositelné také na situaci v České republice, kde podobná data o vývoji počtu druhů motýlů v přírodě odborníci dosud nemají k dispozici.

Podle vědců zatím není jasné, zda se o přírodní bohatství, které je součástí kulturního dědictví, nedaří náležitě pečovat kvůli neadekvátní péči o síť chráněných území, nebo zde hrají roli také globální změny životního prostředí a struktury krajiny. „Odpovědi na tyto otázky se budeme snažit najít v příštích letech,“ uzavřel Stanislav Rada. (cho)

Kriticky ohrožený hnědásek květelový (*Melitaea didyma*) se v minulosti vyskytoval na otevřených stepních a lesostepních stanovištích. Na Olomoucku na Malém Kosíři, na železničním náspu v okolí Moravičan aj. Kvůli zarostení stanovišť a izolaci zbývajících populací hnědásek vymřel na většině původních lokalit. Dnes u nás přežívá již jen na posledních lokalitách na jižní Moravě a ve středních Čechách.

foto: Zdeněk Laštůvka

Vědci se pustili do boje s nebezpečným parazitem. Jejich práce zaujala světové odborníky

Práce olomouckých chemiků, již na konci loňského roku otiskl prestižní časopis *The Journal of Organic Chemistry*, se dostala do elitního výběru v časopise *Synfacts*. Do něj editoři zahrnují články obvykle zaměřené na organickou syntézu, u nichž předpokládají vysoký vědecký dopad a možnou aplikaci ve farmaceutickém výzkumu. Olomoučtí vědci se zaměřili na metodu pro vývoj látek, které by mohly být účinné v boji proti parazitům rodu *Leishmania*.

Autoři článku Jiří Pospíšil, Daniela Konrádová a David Jean-Yves Denis Bon z Laboratoře růstových regulátorů, olomouckého pracoviště Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR a katedry organické chemie přírodovědecké fakulty se věnují studiu přírodních látek. Tentokrát se zaměřili na látky fenylpropanoidového typu, o nichž je známo, že vykazují určitou

biologickou aktivitu. Protože se badatelé dlouhodobě zaměřují na hledání účinného pomocníka v potírání parazita *leishmania*, vyšli z extraktu pepřovníku, který v minulosti používali pro léčbu různých chorob šamani v Jižní Americe.

„Naším cílem nebylo vyvinout lék, ale pochopit princip, jak zničit parazita bez poškození hostitelského organismu. Snažili jsme se vyvinout metodu pro vývoj látek, které by byly strukturně obdobné jako námi zvolený extrakt z pepřovníku, ale měly trochu odlišnou architekturu. Připravovali jsme látky vycházející ze stejné molekuly, kterou během dvou tří kroků přetvoříme na celou knihovnu strukturně různorodých látek. Jedná se o tzv. diverzifikační syntézu, která se od svého vzniku v první dekádě našeho století uplatňuje při cíleném hledání nových biologicky účinných látek. Tímto postupem jsme asi

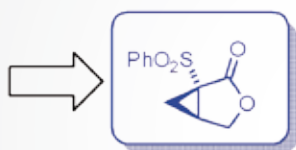
hodnotitele zaujali,“ vysvětlil hlavní autor článku Jiří Pospíšil.

Leishmania je rod parazitických prvoků, kteří vyvolávají různé formy nemoci zvané leishmanióza. Mezi obratlovci včetně člověka je přenáší krev sající hmyz. Parazit postihuje imunitu, vnitřní orgány či například kůži. Šíří se zejména v oblasti Blízkého východu, Jižní Ameriky, Indie, Afghánistánu a postupně proniká i do jižní Evropy. Podle Světové zdravotnické organizace parazit ročně postihne na 350 milionů lidí.

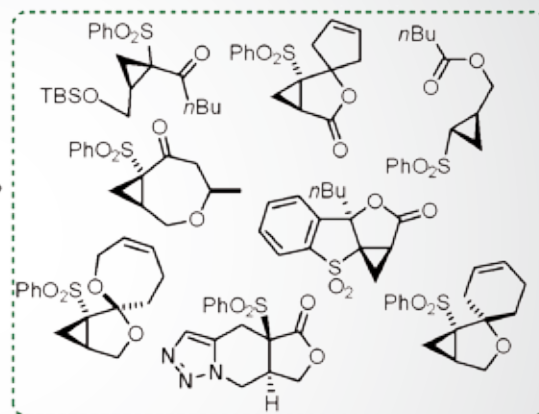
Výzkum olomouckých vědců pokračuje a Daniela Konrádová testuje účinnost látek přímo na leishmaniích v laboratoři na Hebrejské univerzitě, která v této oblasti patří mezi nejlepší na světě. Mladou vědkyni ve výzkumu podpořil Nadační fond UP. „Pokud by se ukázalo, že jedna z námi vyvinutých látek je využitelná pro další vývoj, bylo by to samozřejmě skvělé,“ doplnil Pospíšil.

Piper sanguinespicum
inspirace
sanguinolignan A

identifikace
společného
intermediátu pro
přípravu strukturně
obdobných látek

knihovna strukturně různorodých látek vzniklých ze
společného intermediátu (vybrané příklady)

text: Martin Višňa
foto: Gabriela Knýblová

portrét

Dagmar Pospíšilová
dětská hematoložka,
profesorka lékařské fakulty

Dagmar Pospíšilová (* 1956)

Profesorka pediatrie, vědkyně, lékařka narozená v Prostějově. Absolvovala LF UP, po studiu nastoupila na Dětskou kliniku FNOL, kterou v současnosti vede a kde je od poloviny 80. let odbornou lékařkou v oboru dětské hematologie. V 90. letech absolvovala studijní pobyty v St. Anna Kinderhospital ve Vídni a na Harvard Medical School v USA. V roce 2015 byla jmenována profesorkou v oboru Pediatrie. Je členkou několika odborných pracovních skupin, například expertního panelu pro Diamondovu-Blackfanovu anémii v European Network for Rare and Congenital Anaemias a zástupkyní předsedy Pracovní skupiny dětské hematologie při České hematologické společnosti.

Vidět umírat své dítě je bezesporu nejhorší pocit, který mohou rodiče zažít. Ztrátu života malého človíčka ovšem prožívají i lékaři, když si musejí přiznat, že medicínské poznání je stále ještě nedostačující. S jednou takovou prohrou se nehodlala smířit Dagmar Pospíšilová, nynější přednostka Dětské kliniky Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice Olomouc, která svůj profesní život zasvětila výzkumu anémií.

O dětské hematologii a onkologii se stále hovoří jako o nejsmutnější oblasti medicíny. Když ale na toto téma začnete mluvit s dámou, ze které číší optimismus a energie, předchozí tvrzení se rozbije napadrť. „Uplynulých dvacet, dvacet pět let byla úžasná doba, kterou možná dnešní mladí lékaři už nezažijí. Byli jsme svědky snad největšího pokroku v medicíně, kdy se z pesimistického oboru, jakým dětská hematologie a onkologie skutečně byla, stal obor naprosto fascinující a optimistický. Díky spolupráci odborníků z celého světa se postupně zlepšila léčba dětských leukémií natolik, že jsme nyní schopni přibližně devadesát procent dětí vyléčit a bez následků je vrátit zpět do života. Přitom původně devadesát procent malých pacientů umíralo,“ říká Dagmar Pospíšilová s viditelným nadšením.

Matematika šla stranou

Označuje se při tom za žákyni svého kolegy z hemato-onkologického oddělení a předchůdce ve funkci přednosty dětské kliniky Vladimíra Mihála. „Když jsem v hematologii začínala, on už byl odborník a mnohemu mě naučil. Především lásce k pediatrii, vědě a medicíně založené na důkazu.“

Cesta dnes uznávané lékařky a vědkyně k hematologii nicméně vedla přes tři zásadní momenty. „Odkakživa mě bavila matematika. Na základní škole jsem se úspěšně zúčastňovala matematických olympiád, chtěla jsem matematiku studovat. Na gymnáziu mě ale zařadili do přírodovědné třídy. Nakonec šla matematika stranou a přihlásila jsem se na medicínu. Na klinice tělovýchovného lékařství jsem se jako pomocná vědecká síla začala věnovat kardiologii. Když jsem poté nastoupila ve fakultní nemocnici, na interně nebylo místo. Měla jsem si vybrat mezi radiologií a pediatrií. Na pediatrii nastal třetí zvrát, když si mě zavolal přednostka, že odchází kolegyně z hematologie a že za ni potřebuje náhradu. Můj sen o kardiologii se rychle rozplynul. Začátky na hematologii byly těžké a depresivní, ale dnes na ni nedám dopustit,“ vzpomíná profesorka.

Vzácné onemocnění

Životním tématem se jí po smrti jednoho z pacientů s Diamondovou-Blackfanovou anémií stal výzkum této extrémně vzácné nemoci krve. V Česku a na Slovensku jí trpí přes šedesát pacientů. Vyléčit je zatím není možné, může to ale být otázka jen několika let. Příčina nemoci už byla odhalena.

„Jsou jí mutace genů pro ribozomální proteiny, které zajišťují proteosyntézu v buňkách. Jejich objev byl jedním z největších překvapení v medicíně za posledních dvacet let a dal vzniknout úplně nové skupině chorob a jejich rozsáhlému a zajímavému výzkumu. Studujeme také jednotlivé problémy, které tato anémie způsobuje, a snažíme se zjistit, jak je ovlivnit.“

Zjistili jsme například, že podávání aminokyseliny zvané leucin vede ke zlepšení stavu pacientů. Sledujeme i možnosti genové léčby, oprav zmutovaných genů. Nejdále jsou v tomto směru kolegové ze Švédska, se kterými spolupracujeme. Věřím, že se budu moci do genové léčby ještě zapojit,“ přeje si vědkyně, jejíž působitě je centrem výzkumu vzácných anémií v ČR a je členem Evropské sítě pro vzácné a vrozené typy anémie ENERCA.

Za svou práci byla Dagmar Pospíšilová, patříci k hojně citovaným autorům, v roce 2017 nominována na Cenu Milady Paulové. Ta poukazuje na přínos žen vědě. „Nominací jsem byla velmi překvapená a byla to pro mě velká čest. I díky tomu jsem si ale uvědomila, jak málo žen profesorek je v medicíně. Myslím si, že ženy i muži mají naprosto stejné předpoklady pro to, aby dělali vědu a výzkum. Klíčovým momentem je v případě žen mateřství. Nová životní role je logicky pohltí a s tím, jak se dnes věda rychle vyvíjí, návrat ke kariéře může být, a často skutečně je, náročný. Pomoci by mohlo, kdyby vědkyně v tomto období mohly díky nějakému speciálnímu benefitu či

programu co neefektivněji skloubit čas věnovaný práci a rodině a v maximálním možném rozsahu se dál věnovat své vědecké práci. Vyžaduje to však obrovskou podporu, pochopení a toleranci všech členů rodiny,“ přemýšlí.

Jeden velký běh

Problematika počtu žen ve vědě se odráží i v její odpovědi na otázku na vzory. Mezi zmíněnými osobnostmi, u kterých si cení jejich odborného přínosu, je imunoložka Anna Šedivá z pražského Motola, hematoložka Šárka Pospíšilová z Brna a dále pak muži – olomoučtí vědci a lékaři Marián Hajdúch, Vladimír Divoký, Milan Raška a Vladimír Mihál, přednosta motolské kliniky dětské hematologie a onkologie Jan Starý nebo vědci Jan Trka a Jan Zuna.

„Smekám ale také třeba před trpělivostí našich zdravotních sester. Nedivím se, když se o nich říká, že jsou andělé. Máme na klinice vynikající sestry,“ podotýká profesorka Pospíšilová, které před nedávnem k lékařské a vědecké práci přibýly ještě povinnosti přednostky kliniky. „Zodpovídám za vše, co se tu děje. Je to jeden velký běh. Věnujeme se léčbě pacientů, vzdělávání

studentů, pediatrie je základní státnicový a atestační obor. Do toho je třeba řešit personální věci nebo třeba stížnosti pacientů. A nikdy nevíte, když jdete v pátek domů, jestli v pondělí nebude všechno jinak.“

Milovnice vážné hudby

Povinnosti si samozřejmě žádají nějakou kompenzaci, odpočinek. Největší relax je pro Dagmar Pospíšilovou v současnosti čtyřletý vnuk, od starostí se odreagovává také pohybem. Dříve dělala gymnastiku, později aerobik nebo chodila do posilovny. V poslední době jí výrazně ubýlo volného času, ale jezdí na kole, v zimě lyžuje, udržuje se v kondici.

Má ještě jeden pěkný koníček. Vážnou hudbu, a to nejen jako posluchačka. Dříve hrávala na klavír a někdy prý ještě svého oblíbeného Chopina zkusí. „Jako na všechno i na toto je ale potřeba trénink a já už nemám tak hbité prsty jako dříve. Ke klavíru tak sedám, jen když mě nikdo neslyší,“ prozrazuje profesorka, mezi jejíž oblíbence patří také Mozart nebo Šostakovič. „Někdy když už opravdu nemůžu, sednu do křesla, zavřu oči a poslechnu si něco od nich, to je krásný relax,“ dodává.

„Práce lékaře je poslání. Je to náš úkol, ale nenazývala bych ho přímo hrdinstvím. Před pravými hrdiny, kteří riskují vlastní život pro ochranu jiných, velmi pokorně skláním hlavu.“

Vladimír Mihál
profesor, emeritní
přednosta Dětské kliniky
LF UP a FNOL

Dagmar Pospíšilová je v oboru české pediatrie a hematologie respektovaná a vyzrálou osobností s vysokým odborným kreditem. Úzce spolupracuje se zahraničními kolegy na problému vrozených poruch erythropoézy. Bohatá časopisecká a přednášková aktivita s vysokým citačním ohlasem a rozsáhlá zahraniční vědecko-výzkumná spolupráce dokresluje její kvality. Její vědecká práce je pro kliniku velkým přínosem.

Jan Starý
profesor, přednosta Kliniky
dětské hematologie a onkologie
2. LF UK a FN Motol

Profesorka Dagmar Pospíšilová je jedním z čelných představitelů tradiční a vynikající olomoucké hematologické školy, mezinárodně známým a respektovaným odborníkem v problematice neonkologických krevních onemocnění. Je zkušeným klinikem s velkou znalostí teorie a diferenciální diagnózy v pediatrii, přemýšlejícím o nevyřešených nemocích svých pacientů a stimulujícím své laboratorní výzkumné spolupracovníky k zavádění nových diagnostických a výzkumných metod a postupů.

úspěchy

Cenu Ingeborg Fialové (na snímku vlevo) předala Sigrid Jalkotzy-Deger z Rakouské akademie věd.

Rakouská cena pro olomouckou judaistiku

Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových na filozofické fakultě a jeho zakladatelka – germanistka profesorka Ingeborg Fialová – obdrželi Pamětní cenu Kurta Schuberta za mezináboženský dialog.

Cenu již pošesté udělilo rakouské Fórum pro světová náboženství, poprvé ji získali laureáti ze zahraničí. Profesor Kurt Schubert (1923–2007) byl zakladatelem judaistických studií ve Vídni, patřil mezi nejvýznamnější evropské vědce v této oblasti. V době druhé světové války studoval starosemitskou filologii, jako studentovi se mu podařilo zachránit rozsáhlou knihovnu rabínského semináře ve Vídni. Po válce se stal rektorem Vídeňské univerzity, kde

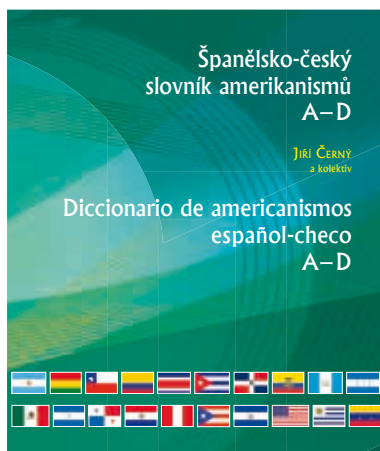
přednášel judaistická témata na Institutu orientalistiky. Roku 1966 prosadil otevření samostatného Institutu judaistiky a podporoval vznik a rozvoj dalších center judaistických studií. Založení judaistických studií na Univerzitě Palackého považoval Kurt Schubert na sklonku svého života za svůj poslední důležitý úkol. Zdejšímu Centru judaistických studií také odkázal velkou část své knihovny.

„Díky práci několika dobrovolníků vznikl v roce 2004 na filozofické fakultě Kabinet judaistiky. V roce 2008 bylo pracoviště přejmenováno na Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových. Vědecká diskuze a výzkum židovské tematiky, které mají silnou a bohatou tradici v Čechách,

tak získaly svůj prostor i v moravském kontextu,“ připomněla historii centra Ingeborg Fialová. Centrum judaistických studií v současnosti nabízí bakalářský studijní program Judaistika – Židovská a izraelská studia a navazující magisterský studijní program Judaistika – Dějiny a kultura Židů.

„Kurt Schubert měl k Moravě blízký vztah, zvláště k Olomouci. I proto jsme se rozhodli ocenit zdejší Centrum judaistiky a profesorku Fialovou jako pokračovatele Schubertových myšlenek – tedy rozvoje přátelských vztahů ve středoevropském prostoru a vzájemného porozumění mezi národy, kulturami a náboženstvími,“ vysvětlil volbu letošních laureátů Petrus Bsteh z Fóra pro světová náboženství. (ipu)

Prestižní ocenění získal Španělsko-český slovník amerikanismů

Slovníkem roku 2019 se stala práce Jiřího Černého z filozofické fakulty. Přední český hispanista, lingvista a zároveň emeritní profesor filozofické fakulty získal cenu Jednoty tlumočnicků a překladatelů za třídílný Španělsko-český slovník amerikanismů. Slovník vyšel ve Vydavatelství Univerzity Palackého.

„Ceny si vážím hned z několika důvodů. Španělština se na rozlehlém území dvaceti zemí hispánské Ameriky v průběhu pěti staletí dost rozrůznila a poněkud se odlišila od evropské. Nabízí tedy nepřehledné množství nových výrazů, významů a frází, které se dost liší od jedné země ke druhé. Pro jednoho člověka je zpracování její

slovní zásoby a frazeologie v rámci dvojjazyčného slovníku obtížné i jako celoživotní náplň. Proto si velmi cením toho, že se mi podařilo do práce zapojit i více než stovku studentů španělštiny,“ řekl Jiří Černý.

Dvojjazyčný slovník amerikanismů vznikl téměř dvacet let excerpce více než třiceti slovníků amerikanismů a slovníků se speciální terminologií. Obsahuje přes 85 tisíc hesel a 55 tisíc obrátů a frází používaných v celkem dvaceti zemích hispánské Ameriky. Částečně má encyklopedický charakter, protože uvádí i údaje o fauně a flóře, o indiánských kmenech, jejich civilizaci a kultuře, mytologii i například gastronomii. (map)

Neuron ocenil mladého vědce z přírodovědecké fakulty

Prestížní Cenu Neuron pro mladé vědce v oboru fyzika získal Lukáš Slodička z katedry optiky přírodovědecké fakulty, který se ve své práci specializuje na kvantové vlastnosti světla. Ocenění Nadačního fondu Neuron na podporu vědy převzal v závěru loňského roku v Profesním domě v Praze společně s dalšími pěti laureáty.

Mladý vědec studuje látky a interakci záření na jednoatomové – jednofotonové úrovni. Výsledky jeho experimentů pomáhají pochopit základní procesy absorpce, odrazu a emise světla a jejich potenciální využití v oblasti telekomunikace a kvantových počítačů. „Jsem rád, že naše práce má smysl, že ji nadační fond ocenil i v této rané fázi výzkumu. Je to povzbuzení pro celý náš tým. Snad děláme něco dost zajímavé na to, aby se to minimálně v rámci České republiky lidem zdálo významné,“ uvedl Lukáš Slodička.

Po absolvování přírodovědecké fakulty získal doktorát v Innsbrucku u profesora

Rainera Blatta v oblasti experimentální fyziky chladných chycených iontů. Po návratu pracoval současně na dvou nových experimentech v kvantové atomové fyzice, které jsou velmi náročné a v naší zemi jedinečné.

Ve spolupráci s Ústavem přístrojové techniky AV ČR vědeckému světu představil první českou experimentální sestavu chycených chladných iontů vápníku, se kterými demonstroval neočekávanou neklasickou a koherentní emisi světla z makroskopických počtů iontů. Na katedře optiky zkonstruoval první českou experimentální sestavu s teplými makroskopickými parami rubidia a pozoroval emisi neklasických párů fotonů z nich.

Ceny Neuron patří mezi nejvýznamnější dotované ceny pro vědce v České republice. Laureáti jsou vybíráni v sedmi vědeckých kategoriích – společenských věd, lékařství, matematiky, fyziky, chemie, biologie a computer science. (cho)

Tereza Janošíková z fakulty tělesné kultury patří k nejlepším sportovcům kraje

Mezi nejlepšími sportovci Olomouckého kraje za minulý rok byla oceněna také studentka fakulty tělesné kultury Tereza Janošíková. Orientační běžkyně obsadila druhé místo v kategorii juniorů.

„Je to příjemné poohlédnutí za uplynulým sportovním rokem, který byl naplněn

nejen naběhanými kilometry, ale i nespočetem emocí, které ke sportu patří. Nazvala bych to milou odměnou za všechnu tu dřinu,“ komentovala cenu závodnice SK Severka Šumperk, označovaná za největší naději českého orientačního běhu současnosti. Už v roce 2014 přitom byla vyhláše-

na sportovním objevem roku Olomoucka a v roce 2015 ovládla juniorskou kategorii v krajské anketě.

Loňská sezona byla pro Terezu Janošíkovou skutečně úspěšná. V reprezentačních barvách vybojovala na juniorském mistrovství světa dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Zúčastnila se také seniorského světového šampionátu, kde se smíšenou sprinterskou štafetou skončila na pátém místě. Startovala také na mistrovství Evropy nebo v závodech Světového poháru.

Letošní rok očekává klidnější, protože z časových důvodů nemůže do plánu zahrnout více seniorských závodů. Cíl pro své poslední juniorské mistrovství má ale jasný – ve sbírce medailí stále chybí ta nejčestnější. „Věřím, že se mi také opět naskytne možnost účasti v závodech Světového poháru a já nezklamou. Nezklamati a užít si to – to je můj cíl, nebo spíše takové motto do každého závodu,“ řekla běžkyně, která v současnosti studuje rekreologii na fakultě tělesné kultury. (vim)

Rektor ocenil studenty a akademiky

Celkem 86 ocenění rozdál rektor Jaroslav Miller při slavnostním ceremoniálu v aule pedagogické fakulty. Předání studentských cen rektora a čestných uznání pro autory monografií za rok 2018 je jedním z tradičních bodů programu Akademického týdne UP, kterým si univerzita připomíná své obnovení v únoru 1946.

Bakalářské a magisterské diplomové práce stejně jako odborné texty přihlásili do soutěže studenti ze sedmi fakult univerzity. Mezi 33 oceněnými byli nejvíce zastoupeni posluchači filozofické a přírodovědecké fakulty. „Ocenění si velmi vážím, je pro mě určitou satisfakcí za vynaložené úsilí a zároveň mi snad dodá sílu při

dalším bádání,“ uvedla studentka Anna Blatecká z filozofické fakulty, jež byla oceněna za práci Nacistická trestnice Mírov během období okupace (1938–1945).

Vedle ocenění za studentské práce byly předány také Ceny rektora UP pro nejlepší sportovce z řad studentů. Komise vybrala pět laureátů. K nejúspěšnějším sportovním disciplínám patří kanoistika, vytrvalostní běh, plavání s ploutvemi a basketbal. Výsledky studentské části soutěže podle rektora potvrzují tvořivost, odbornost a souměřitelnost přihlášených posluchačů. „Naši studenti s úspěchem reprezentují Univerzitu Palackého v soutěžích nejen na republikové úrovni. Jejich práce mají často prak-

tický dosah. Děkuji všem, kteří se se svou prací přihlásili,“ řekl Jaroslav Miller.

Čestná uznání za odbornou knihu publikovanou v letech 2017 a 2018 obdrželo 48 autorů z řad akademické obce za 46 publikací. Věnovali se tématům teologickým, filozofickým, psychologickým, historickým, uměnovědným i tématům z oblasti tělesné kultury. Nejsilnější zastoupení mezi oceněnými tituly měly ty z humanitních a společenských věd.

Čestná uznání uděluje rektor ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na Univerzitě Palackého. Produkce členů akademické obce podle něj svědčí o rozsahu bádání na fakultách a jejich pracovištích. (krej)

Právník Ondrej Hamulák byl jmenován členem profesorského sboru prestižní talinské univerzity

Významnou akademickou pozici „spolupracující profesor“ získal na prestižní Tallinn University of Technology Ondrej Hamulák z právnické fakulty. Člen katedry mezinárodního a evropského práva ji bude na základě rozhodnutí talinského rektora zastávat tři roky. Ondrej Hamulák se tak stal plnohodnotným členem profesorského sboru Tallinn Law School. Olomoucká fakulta přitom nadále zůstává jeho hlavním pracovištěm.

Pracovní náplní Ondreje Hamuláka jako Adjunct Professor in EU Strategic Legal Affairs je intenzivní výzkum strategických otázek evropského práva – mimo jiné ústavních výzev evropského práva po brexitu, unijních nástrojů prosazování právního státu a základních práv, demokratizace unijního vládnutí, právních aspektů globál-

ních digitálních výzev pro EU a podobně. „Zároveň je mým úkolem propojovat střeoevropský a pobaltský výzkum v oblasti práva na úrovni společných akcí, projektů a publikací,“ naznačil Ondrej Hamulák. Může se nově také vyjadřovat k interním rozhodnutím i strategickým plánům Tallinn Law School v oblasti rozvoje a výzkumu. Získal též například právo školit tamní doktorandy a vést výzkumné týmy.

Získání této pozice na špičkové evropské univerzitě je nejen oceněním kvality a pracovního přístupu Ondreje Hamuláka, ale také důležitým signálem směrem k jeho domovské fakultě. „Úspěch kolegy je zároveň mezinárodním uznáním pro celou fakultu. Je to další indikátor toho, jak rostoucí kvalita naší fakulty, kterou tvoří studenti a učitelé, vnímá zahraničí,“ zhodnotil

Martin Faix, proděkan pro zahraniční záležitosti PF UP.

Ondrej Hamulák spolupracuje s Tallinn Law School od roku 2009. (eha)

foto: Milada Hronová | Gabriela Knyblová

PdF pomohla vybudovat v Číně centrum pro studenty se zdravotním postižením

Odborníci z pedagogické fakulty pomohli čínské Leshan Normal University vybudovat nové centrum na podporu studentů se specifickými potřebami.

Díky grantu čínské státní správy na podporu zahraničních expertů přednášelo na Leshan Normal University pravidelně pět akademiků z pedagogické fakulty. Výsledkem tříleté spolupráce mezi oběma univerzitami je tamní nové centrum.

„Když jsem přijel přednášet na tuto univerzitu poprvé, posluchači se specifickými potřebami tam nebyli. Na škole totiž nebyl

nikdo, kdo by věděl, jak s těmito studenty pracovat. S odstupem roku a díky naší pravidelné činnosti začali pracovat s dvaceti studenty, kteří vyžadovali speciální přístup. Dnes tam studuje téměř dvě stě vysokoškoláků s různými specifickými potřebami. Akademici této univerzity se toho naučili skutečně hodně,“ řekl Jiří Langer z Ústavu speciálněpedagogických studií.

Společně s ním učil na této univerzitě například i Jiří Kantor. „Přednášel jsem především o problematice podpory studentů s tělesným postižením i o některých

výzkumných a odborných tématech,“ řekl člen Ústavu speciálněpedagogických studií. Dodal, že na Leshan Normal University hovořil například o metodikách kvalitativního výzkumu, o rehabilitaci kognitivního vzdělávání, o integraci umění do vzdělávání nebo o použití standardizovaných dotazníků WHO pro výzkum subjektivního zdraví a kvality života.

Už několik let navštěvují čínskou Leshan Normal University i doktorandi pedagogické fakulty, kteří tam uskutečňují vědecké stáže. (map)

jazykové okénko

Fake news, česky „zfalšované zprávy“, jsou termín, jehož frekvence v textech v posledním desetiletí mimořádně stoupá. Patří už možná mezi klíčová slova naší doby. Fenomén, který termín *fake news* označuje, a především společenské a politické důsledky tohoto jevu, budou historikové a kulturní vědci příštích staletí zkoumat možná se stejným zájmem, jako se dnes studuje např. raně novověká fobie z čarodějnic. Dnešní *fake news* jsou však, jak se zdá, něčím snad ještě závažnějším než raně novověké čarodějnice a čarodějníci.

Přídavné jméno *fake* „falešný, nepravý, padělaný, předstíraný“ pochází z anglického kriminálního slangu, resp. argotu – je poprvé doloženo na konci 18. století. Jde nejspíš o zkomolenou podobu starších anglických sloves *feak* nebo *feague* „dát něčemu lepší fazónu“, „příkrášlit něco“. V němčině je dodnes sloveso *fegen* „zametat“, „vymést“, které asi patří do příbuzenstva anglického slova *fake*. Formy těchto slov, a vlastně i jejich významy, spolu pěkně korespondují.

Ani v případě *fake news* není nic nového pod sluncem. Dávno před *fake news* totiž existoval termín *novinářská kachna* s podobným významem, totiž „zkreslená, anebo vůbec nepravdivá zpráva“. Proč *novinářská*, je jasné – ale proč *kachna*?

Původ slovního spojení *novinářská kachna* je ve slangu, podobně jako tomu bylo u *fake news*. Tentokrát to byla neformální profesní mluva lidí, kteří obsluhovali telegraf, toto první skutečné telekomunikační médium, které bylo zavedeno v první polovině 19. století. V r. 1835 byla založena první telegrafní společnost, a protože po telegrafu se předávaly důležité zprávy pro noviny, byly telegrafní společnosti zároveň i tiskovými agenturami. Dráty telegrafu brzy omotaly celý svět, vedly dokonce už velmi brzy i z Evropy do Ameriky, a těch zpráv, co po nich běhalo, byla spousta. Tehdy, stejně jako dnes, šlo přirozeně o to, sdělovat tiskové zprávy pokud možno zatepla.

Nezřídka přitom nezbyl čas na nějaké ověřování, zda informace, které se sdělují, jsou skutečně pravdivé. V takovém případě bývala zpráva opatřena latinskou poznámkou *non testatur* „není ověřeno“. Aby se při tom množství neověřených zpráv nemuselo pořád dokola psát *non testatur*, objevila se brzy zkratka, a sice N. T. Výslovnost byla „en té“: a *die Ente* je německy „kachna“.

Nikdy předtím nelétaly informace světem tak rychle jako dnes a v takovém množství. Facebook, Google, YouTube a tisíce dalších informačních kanálů se stará o to, abychom měli o čem přemýšlet, čím se bavit, čeho se bát. Kde jsou světla, tam jsou i stíny – a kde jsou seriózní zprávy, tam jsou i fake news.

Ondřej Bláha
jazykovědec, FF UP

Autorův pořad Okolo češtiny vysílá Český rozhlas Olomouc každé úterý v 9:45 a 14:45.

UP má Jařabovu audioknížku

Univerzita Palackého pokřtila audioknihu vzpomínek profesora Josefa Jařaba. Zvukovou podobu tak získala kniha Rektorská rozpomínání, kterou loni na podzim vydalo Vydavatelství UP a v níž emeritní rektor vzpomíná na polistopadovou dobu, kdy stál v čele druhé nejstarší tuzemské univerzity. Spolu s Josefem Jařabem pokřtili CD rektor Jaroslav Miller a herec Moravského divadla Petr Kubes, který vzpomínky načetl. Autorem hudby, která nahrávku doprovází, je hudební skladatel, jazzový pianista Emil Viklický. Křest, který moderoval kancléř UP Rostislav Hladký, se symbolicky konal 21. února, přesně v den, kdy si Univerzita Palackého připomněla výročí svého obnovení v roce 1946. (ipu)

O Freudovi v Olomouci

Tři autoři jsou podepsáni pod novou knihou Sigmund Freud v Olomouci roku 1886, kterou vydalo Vlastivědné muzeum v Olomouci a Vydavatelství UP. Hned dva z autorů jsou z univerzitního prostředí – Jiří Fiala, literární a regionální historik z FF, a Kamila Holásková, psycholožka z PdF. Dvojici doplňuje olomoucká grafoložka Helena Veličková. Kniha se věnuje období od 9. srpna do 9. září 1886, kdy tehdejší třicátník, vídeňský lékař a soukromý docent Vídeňské univerzity Sigmund Freud absolvoval jako vrchní vojenský lékař v záloze „cvičení ve zbrani“ u štábu zeměbraneckého pěchotního praporu č. 15 v Olomouci. (ipu)

Porodní asistence napříč Evropou

Dvacítku účastnic z Česka, Belgie a Estonska přivítala zimní škola porodní asistence, jejíž první ročník připravila fakulta zdravotnických věd. Během čtyř dní porovnaly specifika péče o těhotné ve svých zemích, absolvovaly praktické lekce na simulátorech nebo kurz s uznávanou německou porodní asistentkou Barbarou Kosfeld. Během praktických lekcí si účastnice vyzkoušely rodit a zvládat případné komplikace při porodu na simulátorech. Zavítaly také na Porodnicko-gynekologickou kliniku a Novorozenecké oddělení Fakultní nemocnice Olomouc a dozvěděly se o možnostech fyzioterapie v porodní asistenci. (vim)

Daruj!

Modrá je dobrá! S mottem odkazujícím na univerzitní barvu zahájil další ročník výzvy Daruj krev s rektorem. Během pěti dní se do akce na podporu bezplatného dárcovství krve zapojilo 122 studentů a zaměstnanců univerzity. U 113 z nich proběhl úspěšný odběr, přičemž dokonce více než polovina z nich darovala krev vůbec poprvé (konkrétně 59 prvodárců). Akce se ve spolupráci s Transfuzním oddělením FNOL a iniciativou 470 ml konala již poosmé a stejně jako v minulých letech byla součástí programu Akademického týdne, kterým si UP připomíná své obnovení v roce 1946. (vim)

Dokument o hraběti

Skladatel a muzikolog Tomáš Hanzlík z katedry hudební výchovy pedagogické fakulty natočil dokumentární film *Láska nezná hranic*. Téměř devadesátiminutový snímek o významu hraběte Jana Adama z Questenbergu obsahuje záznamy z představení posledních tří ročníků festivalu Olomoucké barokní slavnosti i loňských přehlídek staré hudby Baroko a Smetanova Litomyšl. (map)

Univerzitní děti

Přednášky z chemie, literatury či zdravotního životního stylu budou mít studenti Dětské univerzity. Ta odstartovala slavnostní imatrikulaci v Laudonově sále Pevnosti poznání. V letním semestru čekají na pětadesát dětí ve věku od 8 do 12 let přednášky připravené všemi fakultami UP. (vys)

Zcela zaplněná aula naslouchala Halíkovi

Je třeba opustit klasický dualismus věřící – nevěřící a znovu se zamyslet, co to vlastně je víra. To jsou slova kněze a teologa Tomáše Halíka, který v aule filozofické fakulty hovořil o proměnách náboženství v současném světě. Tradiční náboženství v západním světě podle něj prochází krizí, která je zároveň velkou šancí. Sekularizace společnosti v posledních desetiletích sice poškodila důvěru v určitý typ náboženskosti, ale náboženství ze společnosti nemizí. Proměňuje se. „Mění se v politickou ideu. To se netýká jen islámu. U některých politiků vidíme, že by křesťanství rádi využili pro jakousi ideologii. Často se mluví například o obraně evropských hodnot. Nic není tak protikladného ducha evangelia jako ideologie, která má legitimizovat vládnoucí moc,“ uvedl mimo jiné teolog působící na Univerzitě Karlově, který do Olomouce přijel na pozvání Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc a Moravsko-slezské křesťanské akademie. (vim)

Inaugurace děkana

V olomouckém Arcibiskupském paláci byl slavnostně uveden do funkce děkan cyrilometodějské teologické fakulty Peter Tavel. Zvolen byl už podruhé a rektor Jaroslav Miller ho pro funkční období 2018–2022 jmenoval loni v září. Ve funkci potvrdil děkana na další čtyři roky fakultní senát i Kongregace pro katolickou výchovu v Římě. „Jsem vděčný, že můžu žít v této době, kterou považuji za výjimečnou a jedinečnou. Přebírám na tomto místě zodpovědnost za fakultu a pokusím se uchopit tu neopakovatelnou příležitost, kterou dnes společně s fakultou mám,“ řekl Peter Tavel. (map)

Academia Film Olomouc
54. Mezinárodní festival
populárně-vědeckých filmů

mýtus

Už 54 let AFO boří mýty o našem světě. Třeba ten, že věda je jen pro vědce! Letos se MÝTUS stane zastřešujícím tématem celého festivalu. Odhalíme vám principy toho, jak mýty ovlivňují fungování světa od pradávna až dodnes.

Již tradičně se můžete těšit na programové sekce v režii našich dramaturgů. Ty budou hostit mnoho zajímavých hostů a hostek a představí populárně-vědecké filmy a dokumenty. Do Olomouce se vrátí evoluční biolog **Richard Dawkins**, severskou mytologií přiblíží tvůrce seriálu Vikingové **Michael Hirst** a poctu české egyptologii vzdá sám egyptský Indiana Jones, archeolog **Zahi Hawass**.

Čeká vás i soutěžní výběr těch nejlepších dokumentů popularizujících vědu. Festivalové večery můžete protančit v geodomu, kde budou koncerty a DJs, a olomoucké ulice ožíví náš doprovodný program. Takže co z toho všeho určitě nepropásnout?

www.afo.cz

WATCH & KNOW

WATCH

VIDĚT, VĚDĚT, ZAŽÍT

Archivní horečka

Tato sekce vám přinese špeky z rozličných filmových archivů. Staré, nikdy neviděné záběry, nové kontexty i příběhy. **Peter Jackson** dal dohromady unikátní snímky z 1. světové války, které přetavil do podoby filmu **They Shall Not Grow Old**. Bizarnost britského venkova, tradice, folklor, to vše doplněné elektroakustickou hudbou od muzikantů z **Goldfrapp** a **Portishead** bude artovou esencí této sekce ve snímku **Arcadia**.

Eastern Memories

Přes mongolské stepi do Číny, Koreji a Japonska vede putování po stopách finského lingvisty **G. J. Ramstedta**. Slova nás vedou světem z deníku mrtvého Fina z dalekého severu, obraz vnáší podobu dneška. Proměny a kontrasty zachycené při dobrodružství dvou finských filmařů se stávají dechberoucí vizuální cestou na východ.

Bojovnice

Co je to feminita? A jaká je ta správná role ženy? Tato sekce vám ukáže, že ženy jsou bojovnice od pradávna. **Amazonky, samurajky, gladiátorky, indiánské bojovnice i hrdinky 2. světové války**, těm všem bude vzdána pocta v sérii dokumentů nabourávajících představu o ženách pečovatelkách. A možná přijde i Xena!

Propagandistická kultovka

Halucinace, znásilnění, sebevražda, to vše se může stát, když podlehnete pokušení a zkusíte marihuanu. Její kouření totiž vede k divokým jazzovým večírkům a šílenství! Půlnoční lahůdka v podobě **Reefer Madness** nabídne divákům protidrogovou propagandu ze Spojených států 30. let.

Cesta za nepoznaným

Jeden z nejzásadnějších dokumentů, které v roce 2018 vznikly, je **The Most Unknown** od **Iana Cheneyho**. Devět vědců se dostává na nová místa a poznává výzkumné oblasti svých kolegů. Společně hledají cestu k odpovědím na ty největší otázky týkající se naší planety, kosmu a lidstva. Jak začal život? Co je to vědomí? A co čas?

Moderní, bezbariérová, vylepšená = rekonstruovaná hlavní menza

Moderní gastronomické technologie, nová výdejna jídel, nová jídelna pro strážníky, nové sklady i vylepšené a komfortnější zázemí pro zaměstnance. To vše nabízí nejen univerzitním studentům, akademikům a zaměstnancům, ale i veřejnosti hlavní menza Univerzity Palackého.

Po rozsáhlé rekonstrukci a modernizaci je vybavena novou vzduchotechnikou, elektroinstalacemi, rozvody vody a topení. Stavební práce se zaměřily i na její nové dispoziční uspořádání. Celkové náklady na rekonstrukci a modernizaci menzy činily 110 milionů korun. Celou částku uhradila Univerzita Palackého z vlastních prostředků. Generálním dodavatelem díla je firma VW WACHAL, a. s.

„Hlavní menza UP dnes odpovídá vyšším standardům, nabízí technologické novinky i vylepšené zázemí. Změn doznalo i její horní patro, tedy výdejna s jídelnou. Jídelnu totiž nově tvoří jeden

průchozí celek. Přístup do všech pater je bezbariérový a kromě nejmodernější varné technologie se zaměstnanci menzy dočkali i nových mycích jednotek, kapacitních mrazáků a chladících boxů,“ řekl Josef Suchánek, ředitel Správy kolejí a menz UP. Přestože podle počtu stolů a židlí zůstala kapacita menzy téměř stejná, tedy čtyři sta míst, reálně se podle něj zvýšila.

„Zkušenější strážníci si dobře pamatují období dvou oddělených jídelen před rekonstrukcí. Nežřídka se stávalo, že jedna část byla poloprázdná, zatímco druhá doslova praskala ve švech. Spojením dvou jídelen do jedné jsme tyto občasně negativní stavy elegantně vyřešili,“ uvedl Josef Suchánek.

Počet vydaných hlavních jídel ve všech menzách Univerzity Palackého se v průběhu semestru pohybuje denně od 2,5 do 4,5 tisíc.

SLUŽBY PRO VEŘEJNOST

- stravování v menzách pro velké skupiny i jednotlivce
- catering a pronájem vlastních prostor

INFORMACE

T: 585 638 020 | 777 304 202
E: menza@upol.cz
www.skm.upol.cz

text: Ivana Pustějovská
foto: archiv JD

rozhovor

Jakub Dürr – náš muž v Bruselu

Dělník ve fabrice na kompromisy. Ten tůleek mě napadl snad v polovině našeho rozhovoru, který jsme spolu vedli. Jistě, je opravdu hodně nadsazený. Protože muž, který mi vysvětloval složitosti bruselské mašinerie, není bezejmenné kolečko ve stroji. Je to vrcholný český diplomat a taky absolvent UP a její někdejší prorektor. Ale možná právě tímto brutálním zjednodušením se podaří lépe vysvětlit jeho diplomatickou misi a vlastně tak demytizovat Brusel u nás doma. I to, kromě hromady jiné agendy, totiž patří k práci vedoucího stálého zastoupení ČR při Evropské unii, velvyslance Jakuba Důrřa.

— Jste vystudovaný politolog. Je to výhoda pro diplomata mít takové teoretické vybavení?

Je to jednoznačně výhoda. Skloubení obojího, teoretické průpravy a praktického osahávání si věcí v terénu mi pomáhá v každodenní bruselské realitě. Na jedné straně využívám horizontální přehled, který mi dalo studium a působení v akademické sféře, na straně druhé mi pomáhá jakýsi sektorální vřled, který mám z praxe a který mimo jiné zahrnuje i znalost evropské legislativy, kterou zde připravuji. Obě jde ruku v ruce, teoretickou výbavu bych neopomíjel. A i když Goethe říká – šedivá je teorie, jen strom života věčně zelená se – já si myslím, že ony dvě barvy nejsou tak vyostřené a konfliktně proti sobě jdoucí.

— Máte zajímavou zkušenost – před lety jste na univerzitě přednášel o EU, o integraci a o pár let později jste přímo v srdci unie svědkem nečekané proměny – odchodu jedné ze stěžejních zemí. Jak se díváte na brexit?

Výsledky britského referenda v červnu 2016 šokovaly nejen všechny ostatní země EU, ale i Spojené království samé. Důsledky tohoto otřesu vidíme dodnes, protože ani po více než dvou letech od referenda nejsme s to uchopit, co se stalo. Najednou se děje něco zcela jinak, než bylo v uplynulých desetiletích zvykem. Do té doby platilo, že vedle hlubší integrace, tedy prohlubování spolupráce zemí v jednotlivých oblastech a politikách, šlapal paralelně proces rozšiřování. Nikoho by ani před pár lety nenapadlo, že by se z Evropské unie někdo odpoutal. Nikdy pro to nebyly dostatečně závažné důvody. Dnes máme precedens, který musíme zodpovědně zvládnout. Musíme promýšlet všechny scénáře a předjímat všechny dopady, které vyvolá. Je však jasné, že brexit působí značné škody nejen Británii, ale ztrácejí na něm zásadně také země pozůstalé.

— Nehrozí efekt sněhové koule, tedy že se inspiřují další země?

Myslím, že ne. Je dost odstrašující vidět velkou, úspěšnou a přátelskou zemi, jak se zmítá ve velkých problémech, jak v ní najednou převládá neschopnost rozhodnout i v jednoduchých otázkách. Je to neradostný pohled a člověk z toho má pocit hořkosti.

— Jste odborník na evropskou politiku. Vysvětlte mi, co se s námi stalo, když v roce 2003 v referendu o vstupu do EU hlasovalo pro 77 procent voličů, což bylo 42 procent všech lidí, kteří mohli volit, zatímco dneska je náš vztah k EU dost vlažný. Čím to?

Myslím, že vedle neschopnosti politické a mediální sféry zprostředkovávat a vnímat pozitivně některé každodenní aspekty bruselské, respektive evropské reality, je to i psychologická či mentální záležitost. Jde o jistou neschopnost a nevěli vykročit, obrazně řečeno, zpoza českých vod, luhů a hájů a uvědomit si, že naprostá většina legislativy a všeho, co se dotýká běžného života kdekoli v Česku, se sice připravuje v Bruselu, ale my vždy jsme u toho. Nikdo tady nedělá nic za našimi zády nebo na náš úkor. Žádné spiknutí se nekoná. Já a mí kolegové zastupujeme Českou republiku, máme k tomu projednaný mandát a propracované instrukce, ke každému jednání přistupujeme s vědomím, že je to pozice výhodná pro naši zemi. Je-li něco pro Česko i po vyjednávaních kolem stolu zásadní problém, pokud je potřeba ochránit naše zájmy, pak takové návrhy blokujeme či vetujeme. Ale to je normální procedura daná pravidly.

Opravdu mě zaráží, že patnáct let po vstupu do EU je česká evropská debata nebo česká evropská politika v některých ohledech v horším stavu, než byla v době, kdy jsme se připravovali a vstupovali. Brusel je sídlem dvou hlavních kotev naší novodobé demokracie – NATO a EU. A asi stojí za to připomenout, že jsme o vstup do těchto struktur dost usilovali a nakonec do nich také vstoupili – dobrovolně. Podle mě naše členství v těchto společenstvích dává velký smysl a přináší nezpochybnitelný užitek. Jsme díky tomu součástí něčeho většího, co nám může pomoci k úspěchu, co nás může posunout dál. Mnohým však schází vědomí toho, že Brusel je po Praze naše druhé hlavní město.

— Každodenní bruselská realita je pro vnější svět nesrozumitelná. Konečnicou Brusel nemá skvělou pověst ani v tzv. starých členských zemích...

Ano, i země, které tady třeba více jak čtyřicet let užívaly velkých výhod, jako byla třeba už zmiňovaná Británie, opravdu dodnes možná nepochopily některé procesy, které zde jsou, a nebyly schopny tu mentální bariéru,

kteřou jejich občané mnohdy vůči Bruselu cítí, vysvětlit nebo překročit. Nepomáhají tomu ani politici, kteří se schovávají za Brusel vždy, když musí řešit něco nepopulárního. Navíc je opravdu docela obtížné ukázat rozdíly mezi evropským a národním parlamentem, vysvětlit, co to je Rada ministrů, k čemu slouží Evropská komise, že eurokomisařka Věra Jouřová není europoslankyně a podobně. Sám musím dost často vysvětlovat, že jako český velvyslanec nejsem politik nebo úředník spjatý s Komisí nebo parlamentem. Naopak, že já jsem ‚muž Prahy‘ v Bruselu. Uvědomuju si, že se mi, ale ani řadě dalších lidí, kteří zde žijeme, nedaří vysvětlovat smysl a užitečnost naší práce. Jak jednoduše vysvětlit, že celý Brusel je jedna velká fabrika na vytváření kompromisu, který venkoncem není vůbec škodlivý?

— Jak si podle vás dnes stojí starý kontinent? Hrozí nám konec Evropy v podobě, jak ji známe?

Nehrozí. Evropa je v lepší kondici, než možná kdy byla v průběhu různých nedávných krizí. Navíc vždy každou z nich dokázala zvládnout. V tom jsem optimista. Zdá se, že všechny nejproblematictější jevy jsou za námi a není potřeba si stále opakovat, jak je všechno špatně, a vypočítávat, čeho všeho se musíme bát. Sebehrskačství a sebezpyt nám mnohdy bývaly na škodu. Evropská unie je nejlepší místo světa v kvalitě života. Jejich pět set milionů obyvatel je součástí velké komunity, velké success story, která se odehrává v čase ekonomického, sociálního i environmentálního vzrmachu. Nevídím momentálně žádný zásadní problém, který by nás měl vést k přemítání o tom, že se děje něco zcela katastrofálního. Migrační krize skončila, finanční a ekonomická je za námi už dávno. Když ale budeme stále zpochybňovat to, že můžeme být v podstatě v klidu a že můžeme řešit jen běžné provozní problémy, tak se nepohneme. Sami si škodíme v situaci, kdy jsme na globální scéně více a více testováni některými našimi nepřáteli nebo dokonce partnery.

— V květnu nás čekají volby do Evropského parlamentu. Připomenu, že v roce 2014 byla u nás volební účast 18,2 procenta. Byli jsme po Slovensku nejhorší. Jak to vidíte letos?

Vídím dva velké problémy. Prvním je ochota nebo neochota Čechů a Slováků zvednout se a jít k těmto, jak říkají politologové, volbám druhého řádu. Souvisí to s tím, o čem jsme už mluvili – o potřebě být součástí něčeho většího než jsme my sami, podílet se na tom a přijmout i spoluodpovědnost za výsledek. Bude hodně záležet na tom, jakou podobu a úroveň budou mít předvolební kampaně kandidujících stran. Zda dokáží přesvědčit

Jakub Dürr (* 1976)

Pochází z Boskovic, vystudoval na FF UP obory Politologie – Evropská studia a bakalářský stupeň polského jazyka a literatury. Absolvoval studijní pobyty v zahraničí, mj. v USA, Velké Británii, Maďarsku a Polsku. Na UP zastával dvakrát funkci prorektora pro vnější vztahy a pro zahraničí. Ve státních službách působil jako náměstek ministra školství a náměstek ministra zahraničí. V letech 2011-2016 byl zástupcem stálého představitele ČR při EU. Od podzimu 2018 pak toto zastoupení v Bruselu vede.

voliče, že existují zásadní evropská přesahová témata, která se jich týkají a kvůli kterým by měli jít volit. Druhý problém, který s tím úzce souvisí, je, že právě v těchto kampaních se zaměřuje celá řada politiků a stran spíše na domácí problémy a volby do Evropského parlamentu se stávají rukojmím domácí debaty, domácích siločar, které jsou momentálně na politické mapě narýsovány. Děje se to na úkor jakési širší, hlubší evropské identity a podle mě je takové zaměňování evropsko-českých a česko-evropských problémů fatální.

— V čem?

V tom, že zase ztratíme šanci dobrat se něčeho zajímavějšího, podstatnějšího, o co v evropské diskuzi půjde. Pokud se celá česká evropská debata vychýlí například směrem k migračnímu nebezpečí, konci naší historie a možná i konci světa, to vše podbarvené neidentifikovanou hrozbou kdoví odkud – a to je české vnímání světa a EU od roku 2015 – tak volby pro nás skončí zase neúspěchem. Promarníme příležitost i čas. Měli bychom si uvědomit, že právě těmito volbami se změní i celá unie. Ony narýsují nové koalice, vytvoří se nové většiny, které budou rozhodovat. To bude mít dopad na vytváření struktur Evropského parlamentu a hlavně Evropské komise a všechny další následující kroky, které povedou i k volbě předsedy Evropské rady a také ustavení nové představitelky pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Takže celá evropská personální rošáda, která nastane, má začátek v květnu u vašeho volebního lístku do Evropského parlamentu.

— Kdo vy vlastně jste? Občas o vás píšou jako o bruselském dveřníkoví, pro někoho jste Pan Evropa. Jak se vnímáte vy?

Pro mě je důležité zachovat si vědomí reality, která se dál děje v mém rodném hanáckém městečku. Tato membrána hraje naprosto zásadní roli v tom, abych tady uspěl

a nestal se pouhou součástí zdejší bruselské bubliny. A kdo jsem? Jsem český diplomat, který pracuje pro Českou republiku. Kromě toho, že musím chápat Brusel ve vši jeho složitosti, tak bych měl vnímat také politickou i socioekonomickou situaci u nás doma. Pro úspěch mé práce je důležité vyvažovat tyto dva pilíře. Soudím, že spíš plním úlohu mostu, který spojuje Prahu a Brusel – ten, který přibližuje Brusel v Praze a Prahu v Bruselu. Je to sice pouhých 900 kilometrů, ale věřte mi, že někdy je to vzdálenost fatální.

— Nastoupil jste na pozici, kterou před vámi zastával Martin Povejšil, také absolvent UP. V rozhovoru, který jsme spolu před časem vedli, jsme mluvili o vlastnostech dobrého diplomata. Zmínil kromě jiných trpělivost. Co byste dodal vy?

Jsem moc rád, že zmiňujete Martina, protože v roli diplomata určitě sdílíme nejen stejné hodnoty, ale i stejné přístupy. S trpělivostí určitě souhlasím, ještě přidám houževnatost a potom jednu takovou hybridní kategorii – skloubení asertivity s pokorou. Důležité je mít přirozenou míru skromnosti a empatii. Vyvažování těchto vlastností a jejich vzájemného poměru se odvíjí od konkrétních období a problémů.

— Jste absolvent UP, pracoval jste tady, k univerzitě se stále hlásíte. Proč?

Protože to je pro mě mentálně i prakticky velmi důležité. Jsem rád součástí nějakého smysluplného celku, který má daná pravidla a kde mohu plnit nějakou roli. Takovým společenstvím je pro mě akademická obec, v níž mám navíc možnost předávat dál své znalosti a zkušenosti. Když najdete pospolitost, která vám přiroste k srdci a jejíž součástí se cítíte být, přijmete současně i závazky. Proto cítím k Univerzitě Palackého nejen vděčnost, ale i povinnost být s ní v kontaktu a pomáhat.

Darina Nešporová: Nejsem žádná hrdinka

„Cítila jsem, jak auto po dopadu pomalu klesalo. Pohnout prsty na nohou jsem ale mohla. Pamatuji si, jak jsem hasičům z Dolan říkala, že límec nepotřebuju, že páteř mám v pořádku. Taky mi proběhlo hlavou, že jsem udělala dobře, že jsem si nakonec tu mikinu neoblékla. V popálené ráně od horkého podvozku auta by mi rozhodně nepomohla.“

Tak vzpomíná na jeden z červnových dnů Darina Nešporová, absolventka pedagogické fakulty. Na vycházce s předškoláky zachránila život čtyřem dětem a sama přitom utrpěla vážná zranění. I s odstupem času říká, že její instinkty byly správné. Nic by na nich neměnila a na toho, kdo to všechno způsobil, se vlastně ani nezlobí.

Chvilé, které mění život ve vteřině

Pátek 16. června 2017. Bylo odpoledne, když se na lesní cestě u obce Jívová vyřítilo proti skupině předškoláků doprovázené dvěma učitelkami auto. Vůz dostal smyk, vyjel mimo silnici, narazil do stromu a volným pádem se řítit ke čtyřčlenné skupince dětí. Tři z nich učitelka Darina Nešporová duchapřítomně odstrčila, takže zůstaly nezraněné. Sama takové štěstí neměla.

Sobota 9. února 2019. Sedíme u velkého kuchyňského stolu v Domašově nad Šternberkem. Drobná, sympatická blondýna se ve vzpomínkách vrací k nehodě. Na rameni a části ruky mi ukazuje viditelné stopy po hluboké popálenině. A taky

Za záchranu lidských životů dostala Darina Nešporová Zlatý záchrannářský kříž od prezidenta republiky, Cenu Michala Velíška i medaili od hejtmana Olomouckého kraje.

plastiku na stehně, kterou má díky kožním štěpům krásně zhojenou. U šálku bylinkového čaje zdůrazňuje, že díky trpělivé léčbě jí téměř beze stopy srostla i pánev a že všechny rány o sobě dnes dávají vědět už víceméně jen při změně počasí. S uznáním přitom mluví o lékařích popáleninového centra v Ostravě.

„Říkali, že se sportovci hojí velmi rychle a že je to někdy až na škodu. Kdyby byl hojící proces trochu pomalejší, mohla ta kůže dnes vypadat ještě líp,“ vysvětluje. Darina Nešporová pochází z Beskyd a dříve se závodně věnovala sjezdu na lyžích. Vždycky byla v nitru sportovkyně. Doposud nevěděla, co je to mít úraz. Možná i proto byla pro ni tato situace ještě složitější. Po nehodě se totiž se zlomenou pávní nesměla tři měsíce ani hnout.

První operaci podstoupila v popáleninovém centru v Ostravě na konci června 2017, další hned měsíc nato. Více než půlroční léčba však nebyla jednoduchá nejen pro ni, ale ani pro její rodinu. Když se trochu zotavila, jeden ze synů se jí zeptal, jestli při záchraně cizích dětí vzpomněla na ty své. „Mami, myslela jsi vůbec na nás? Myslela jsi na to, že jsme my mohli přijít o tebe?“ ptal se jí starší syn. Zprvu nechá-

pala, jak tak může vůbec přemýšlet. Ale možná že právě v tento okamžik jí došlo, jaké obavy o ni museli mít její blízcí.

Když dnes, po roce a půl, na celou tu událost vzpomíná, necítí už vůči řidiči žádnou zlobu. „Zpočátku jsem s ním nekomunikovala. Často se mi ta chvíle vracela ve snech... Taký bezprostředně po nehodě jsem na něj křičela, proč tudy jede tak rychle. Víím ale, že jemu samému není dobře z toho, co se stalo. I po soudním řízení mi sem tam zavolá a zjišťuje, jak se mi vede. Nikdo nejsme bez chyby. Člověku se může změnit život v jedné vteřině. Nejen tomu, kdo je zraněný, ale i tomu, kdo zranění způsobil,“ přemýšlí nahlas.

Není důvod měnit práci, která má smysl

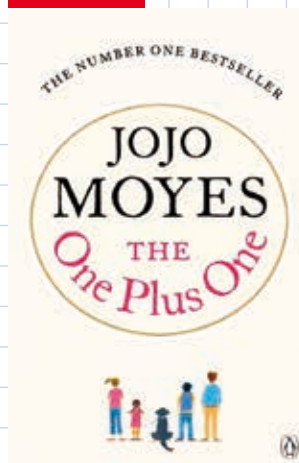
Děti jí dobíjejí baterky. A na tom se i přes úraz vůbec nic nezměnilo. Když je slušné počasí, tak den co den zase jezdí devět kilometrů na kole do své mateřinky. Říká, že je ve svém životě spokojená. „Vlastně se moc nezměnilo. Myslím, že jsem byla pokorná i před nehodou. Jen si teď jaksí víc uvědomuji hodnotu zdraví. Nejsem žádná hrdinka! Pro mě je nejdůležitější, že se nic nestalo dětem,“ říká.

Darina Nešporová (* 1977)

Dřívější zdravotní sestra záchranky ve Frýdku-Místku absolvovala bakalářský obor Předškolní pedagogika se specializací na dramaterapii na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého. Za statečný čin, záchranu lidských životů, dostala Zlatý záchranářský kříž od prezidenta republiky, Cenu Michala Velíška i medaili od hejtmana Olomouckého kraje.

doporučuji

kniha

Miriam Delongová, *referentka vědy a výzkumu, PpF*

Jojo Moyes – The One Plus One. Nekonvenční příběh o lásce mezi věčnou optimistkou Jess, svobodnou matkou dvou dětí, která je ale vnějšími okolnostmi nucena si připustit, že život nemusí zvládnout úplně sama, a Edem, právě rozvedeným IT specialistou, který postupně přichází v životě o všechno. Knihu velmi doporučuji, protože kombinuje humor, romanci i tragédii. Skvěle napsaný příběh.

hudba

Ondřej Moučka, *referent pro oblast komunikace, PdF*

Pokud hledáte hudbu, u které se vám bude dobře nejen relaxovat, ale také pracovat nebo tvořit, poslechněte si album **Swim** od kanadského hudebníka Dana Snaitha vystupujícího pod jménem **Caribou**. Jedná se sice o album z roku 2010, ale nadčasovou kombinací experimentální elektroniky, popu 60. let a moderní indie atmosféry je stále aktuální. Autorův vysoký a zajímavý hlas kontrastuje s chytlavými hlubokými elektronickými samplly. Texty písní jsou minimalistické, takže vás neruší přemýšlením o jejich obsahu a dovolují naplno se ponořit do tklivých melodií. Druhá část alba je postavena na rytmické a elektronické složce. Zajímavostí je bezesporu také to, že hudebník má doktorát z matematiky, mnohé jeho skladby nezapřou „propočítanou“ stavbu. Ta se rozrůstá o nové zvuky a až psychedelické výjezdy, které ale do celkové pečlivě propracované atmosféry skvěle zapadnou.

výstava

Ivana Pustějovská, *vedoucí redakce médií UP*

Pokud vás s jarem přepadly cestovatelské touhy a ještě se nechystáte na velkou dovolenou, udělejte si malý výlet třeba do Vídně. V Albertině je totiž až do června výstava **Od Rubense po Makarta**, která představuje to nejlepší ze soukromých sbírek knížecího rodu Lichtenštejnů. Vystavená je více než stovka obrazů od rané italské renesance až po dobu historismu v 19. století. Je vážně co vidět, třeba úchvatný portrét snící slečny od Friedricha von Amerlinga.

DOBRY TIP ♥

doporučuji

MUSÍM ZASÍT

film

Alice Tandlerová, referentka studijního oddělení, PF

Pokud se chcete pobavit, zajděte si do kina na českou „oddechovku“ **Ženy v běhu**. Za mě příjemná, svěží, vtipná i dojemná komedie, v níž se hlavní hrdinka (Zlata Adamovská) rozhodla splnit poslední přání svého manžela – zaběhnout maraton. Více než 42 km dlouhou trať, kterou rozdělila mezi sebe a své tři dcery (Tereza Kostková, Veronika Khech Kuchařová, Jenovéfa Boková), jim pomáhá zvládnout trenér v podání Vladimíra Polívky. Excelentní herecký výkon podal i Ondřej Vetchý, který ztvárnil přítele Terezy Kostkové. Je to sice film hlavně o ženách a především pro ženy, ale jsem přesvědčena, že smát se budou i pánové.

výlet

Ivana Klosová, asistentka děkana, LF

Ráda se vracím do Centra řemesel a bylinných zahrad **Botanicus** u Lysé nad Labem. Jedná se o areál historické vesnice a krásných zahrad, kde se můžu kamkoliv bez obav posadit a odpočinout si, zjistit, co obnáší práce dráteníka, hrnčíře, provazníka nebo mydláře a k jídlu si dát trochu středověké „krmě“. Ukázkou středověkého života dotvářejí průvodci v dobových kostýmech nebo skutečnost, že se v celém areálu platí grošem. Součástí je i arboretum, které založili manželé Havlovi. Otevřeno je od konce dubna do začátku října.

časopis

Andrej Pavlovič, Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum

Doporučuji časopis **National Geographic**. Každý měsíc přináší zajímavé články o vědě a přírodě, stejně jako o lidech a místech často velmi vzdálených.

Univerzita je partnerem mistrovství světa v para hokeji

Na přelomu dubna a května bude Ostrava žít mistrovstvím světa v para hokeji (dříve sledge hokeji). O titul světových šampionů se utká osm elitních družstev, vedle české reprezentace také týmy Kanady, Norska nebo Japonska. Není to poprvé, co do Ostravy nejlepší handicapovaní hokejisté zamíří. Turnaj konaný před deseti lety dodnes patří k těm nejlépe hodnoceným. Svůj významný podíl na tom má i Univerzita Palackého, která je hrdým partnerem turnaje i letos.

Stejně jako před deseti lety je olomoucká univerzita, konkrétně katedra aplikovaných pohybových aktivit (APA) fakulty tělesné kultury, garantem doprovodných vzdělávacích programů, Paralympijských školních dnů. Během nich se žáci ostravských základních škol seznamují s pohybovými aktivitami pro lidi s postižením. Para hokej, který je jedním z nejtvrdějších sportů pro zdravotně postižené, nechy-

bí. „Starší žáci si zkoušejí para hokej v tělocvičně. Ve spolupráci se zlínskou univerzitou jsme pro indoor upravili klasické sledge, nože nahradili kolečky. V rámci besed se pak účastníci programů seznamují s českými reprezentanty. Sérii třiceti vzdělávacích programů realizujeme společně se studenty Ostravské univerzity,“ uvedl Ondřej Ješina z katedry APA.

S ostravskými kolegy také Univerzita Palackého zajistí po dobu konání mistrovství doprovodný program ve fan zóně Ostravar Arény. „Mezi jednotlivými zápasy nabídneme návštěvníkům na našem stánku interaktivní program zaměřený na aplikované pohybové aktivity, sortiment UPointu nebo chill out zónu. Organizátorům pomáháme se zajištěním dobrovolníků do press zóny nebo jako doprovod k jednotlivým týmům,“ dodal Ondřej Martínek z oddělení komunikace UP.

Český para hokej je s Univerzitou Palackého neodmyslitelně spjatý. V čele tohoto sportu do roku 2011 stál nynější prorektor Martin Kudláček. „První klub založil v roce 2000 ve Zlíně absolvent naší pedagogické fakulty Roman Herink. Já se k němu přidal o rok později, když potřeboval někoho na organizační činnost. Jako univerzita jsme pomohli se zajištěním základní výstroje, také se zavedla výuka para hokeje, během níž naši studenti trénovali s hráči s tělesným postižením. Někteří naši studenti nebo absolventi byli i součástí realizačního týmu reprezentace, například Tomáš Zelenka jako trenér nebo Michaela Dobešová či Jan Habara jako fyzioterapeuti,“ vyjmenoval Martin Kudláček.

Mistrovství světa v para hokeji v Ostravě se koná v termínu od 27. dubna do 4. května. Ambasadorem turnaje je legendární hokejový brankář Dominik Hašek.

Žáci se s para hokejem seznamují v tělocvičně díky upraveným saním.

Para hokej je jedním z nejtvrdějších sportů pro zdravotně postižené.

text: Martin Višňa
foto: archiv M. Igazové

zkušenost

Martina Igazová: Ukládám si poklady v nebi

O Moldavsku se příliš nemluví, a když už, tak v souvislosti se zdejšími víny. Mnohem více o této chudé zemi může vyprávět studentka mezinárodní humanitární a komunitní sociální práce na CMTF Martina Igazová, která sem již několikrát, nejen v rámci školní praxe, zavítala pomáhat potřebným a sbírat zkušenosti pro své budoucí uplatnění. Působila v centru pro děti z chudých rodin a zajímala se i o seniory a nemocné.

Poprvé do Moldavska vyjela během bakalářského studia. Na počátku jejího vztahu k zemi mezi Rumunskem a Ukrajinou stojí vlastně omyl. „Když jsme si ve druhém ročníku vybírali oblast, kam pojedeme, chtěla jsem Mongolsko. Nějak jsem to ale popletla. Potom mě však zaujalo, že se o Moldavsku mluví jako o jedné z nejhudších zemí v Evropě, a tak jsem začala hledat další a další informace,“ vzpomíná studentka. V době vzniku těchto řádků se balila na cestu opět, již asi poosmě. Na měsíc. „Občas říkám, že je to můj druhý domov. Rodina už si zvykla, že jsem pořád ve světě. Co jim také zbývá. Ale mámě jsem nabízela, že

může jet se mnou. Prý na to ale ještě nemá odvalu,“ usmívá se Martina Igazová.

Host do domu, bůh do domu. Tato slova podle studentky teologické fakulty dobře vystihují povahu Moldavanů. Sami k sobě se prý moc pěkně nechovají, ale k hostům jsou milí, otevření, dokonce jsou ochotní si půjčit peníze, aby mohli návštěvu pohostit. „Naučila jsem se trochu rumunsky a chtěla si to vyzkoušet v běžné konverzaci. Prodavačka v obchodě reagovala nevlídně, odsekávala, ale když jsem přešla na ruštinu, pochopila, že jsem cizinka a úplně změnila tón,“ prozrazuje s tím, že jazyk byl asi největším problémem, který musela zvládnout. I když ve škole absolvovala výuku ruštiny a základů rumunštiny, hozena do vody musela plavat. Rusky se nyní bez problémů domluví.

Druhý domov, ale...

Stále ale nemůže překousnout, jak Moldavsko funguje, jak je prolezlé korupcí, třeba ve zdravotnictví, což spoustu lidí vede k rezignaci na nějakou snahu o změnu. →

Martina Igazová (* 1992)

Pochází z Kopřivnice. Absolvovala obor Předškolní a mimoškolní pedagogika na střední škole v Odrách, poté se přihlásila ke studiu humanitární práce na VOŠs Caritas a CMTF, nyní je ve druhém ročníku navazujícího magisterského oboru. Ráda jezdí na koni, kreslí, čte dobrodružné romány a organizuje nejrůznější akce.

„Zpočátku jsem lidi povzbuzovala, ať to nevzdávají, ale jak jsem víc a víc poznávala, jak funguje tamní systém, začala jsem chápat tu jejich beznaděj. Že jediná možnost jakési záchrany je pro ně vyjet do zahraničí za práci a vydělat nějaké peníze,“ konstatuje Martina, která v Moldavsku už několik let pomáhá těm nejzranitelnějším a jako křesťanka si takto „ukládá poklady v nebi“.

Vystřídala již několik působišť. Přes humanitární organizaci ADRA například pracovala v dětském domově, přes další dvě církevní organizace v centrech pro děti na moldavském venkově. „To, kde jsem působila naposled, podporuje přes dvacet dětí z chudých rodin, mimo jiné tím, že se tu mohou najíst nebo se jim pomáhá s domácími úkoly. Zároveň jsme se jim ale snažili pomoci, pokud měly nějaký problém. Organizovali jsme i různé volnočasové nebo rozvojové aktivity. Vytvořila jsem tam skupinu starších dívek, se kterými jsme vařily nebo probíraly témata jako vztahy, pohled sama na sebe, věci, které děvčata v jejich věku řeší,“ popisuje studentka.

Nevždy zažívala příjemné chvíle. „Opravdu hodně mě zasáhlo, když jsme šli do jedné rodiny s balíčkem potravin a tam jsme viděli čtyři děti, od dvou do pěti let, špinavé, zanedbané, ve velmi špatném stavu. Matka se o ně nestarala, byla je, bývaly často samy doma. Postupně jsme se pak dozvídali další věci. Nakonec se ve spolupráci se sociálním pracovníkem podařilo umístit děti do dětského domova. Jenže pak člověk přemýšlí, co je pro ty děti lepší. Jestli aby byly doma s rodiči, byť ve špatných podmínkách, anebo v dětském domově, kde to ale také není zrovna ideální.“

Úsilí, které se vyplatí

Během magisterské praxe vyjela do Moldavska i přes Diecézní charitu ostravsko-opavskou. V centru domácí péče v jedné ruský mluvící vesnici navštěvovala nemocné a starší lidi, zjišťovala jejich potřeby a pomáhala jim se psaním dopisů pro sponzory. „Někteří klienti se potřebovali doslova vypovídat ze svých problémů, které jsou o dost jiné, než máme my v Česku. Vyprávěli mi své příběhy, já je překládala do češ-

tiny a připravovala jako oslovení sponzorů, kteří jsou zapojení do programu Důstojný život. Každý půlrok pak tito lidé dostávají příspěvek, který jim pomáhá například s pokrytím nákladů na léky, které jsou v Moldavsku drahé, nebo na nákup dříví či uhlí na zimu,“ vysvětluje studentka. Při rozhovorech s klienty se seznámila například s více než osmdesátiletou ženou, která i přes svůj věk pečuje o své dospělé děti, mentálně postiženou dceru a syna s tělesným postižením.

„Díky zkušenostem z Moldavska už se nebojím vykročit do profesního života, nebojím se být delší dobu v zahraničí. V praxi jsem si vyzkoušela, co jsem se naučila ve škole, a v lecčems jsem se zdokonalila. Plán zatím nemám, chtěla bych se soustředit na děti, i s ohledem na to, že jsem na střední škole studovala předškolní a mimoškolní pedagogiku. Mimo jiné jsem v Moldavsku uvažovala o zřízení nestátního dětského domova. Byla by to spousta byrokracie a úsilí, ale vyplatilo by se to. Potřebných je hodně,“ dodává Martina Igazová.

text: Eva Hrudníková
foto: Gabriela Knýblová

absolvent

A portrait of Veronika Ježková, a woman with short, light brown hair, wearing a black long-sleeved top and black pants. She is standing in a well-lit, modern interior space with large windows and columns in the background. Her hands are clasped in front of her, and she is wearing a gold watch on her left wrist.

Veronika Ježková: Právnička ve službách veřejnosti

Veronika Ježková (* 1977)

V roce 2000 absolvovala PF UP v Olomouci. Po absolutoriu aktivně působila v advokacii, od roku 2007 jako samostatná advokátka. Od července 2015 se plně věnuje právnímu poradenství v neziskové organizaci proFem a aktivně se podílí na jejich projektech. Od června 2016 se připojila k týmu pracovníků Pro bono aliance, z.s., kde působí jako ředitelka. Je členkou nominační rady soutěže Zákon roku, která vybírá kvalitní právní počiny. Od září 2017 pracuje jako asistentka soudce u Městského soudu v Praze. Specializuje se na občanské právo, rodinné právo a pracovní právo.

Když vyjmenovává své pracovní aktivity, máte pocit, že její den musí mít víc než 24 hodin. Když o nich energicky a se zaujetím mluví, během chvíle vás nakazí chutí něco dělat, vymýšlet, organizovat. Ne pro sebe, ale pro jiné. Veronika Ježková, absolventka olomoucké právnické fakulty, totiž vede právní tým neziskové organizace proFem, jež pomáhá obětem domácího a sexuálního násilí. K tomu je ředitelkou spolku Pro bono aliance, který usiluje o zvýšení účinnosti právního systému při ochraně lidských práv a veřejného zájmu. A aby toho nebylo málo, do kolonky povolání si přidává – asistentka soudce.

Veronika Ježková vždycky mířila humanitním směrem, a tak pro ni práva byla po maturitě jasnou volbou. Navíc hned několik jejích mužských předků, vyjma otce, bylo advokáty.

Na fakultě studovala v druhé polovině 90. let. Tedy v době, kdy se bojovalo o její akreditaci. „Tehdejší vedení má můj obdiv, že se jim podařilo fakultu zachránit. V ročníku nás bylo zhruba devadesát. Oproti velkým právnickým fakultám byla výuka hodně jiná, osobnější a intenzivnější. A taky na nás vyučující kladli větší nároky, abychom prokázali, že stojí za to práva v Olomouci mít.“

Nyní dění na fakultě pečlivě sleduje, s několika jejími akademiky i úzce spolupracuje. „Musím říct, že jsem na Olomouc pyšná. Je radost vidět, jakým směrem se fakulta ubírá. Fandím jí.“

Po absolutoriu v roce 2000 zamířila Veronika Ježková do advokacie. Začínala v rodném Hradci Králové, odkud záhy přešla do velkých pražských advokátních kanceláří. Do takových, kde jsou samozřejmostí přesčas a enormní tlak na výkon. Náročnost povolání ve spojení se zásadními životními událostmi vyústily v roce 2015 v její osobní restart. „Opustila jsem svůj dosavadní svět a začala jsem se soustředit na pomoc druhým. S odstupem času musím říct, že se mi nový začátek hodně povedl.“

Od té doby je její jméno úzce spojeno s neziskovou organizací proFem, která pomáhá obětem domácího, sexuálního či jiného násilí. Dnes v ní vede právní oddělení. „Přímou práci s klienty dělám už jen výjimečně. Jako vedoucí dozoruji práci svých kolegů, jsme úžasný tým. Kontrolu-

ji veškerá právní podání, která procházejí proFemem. Výstup musí mít vždycky odpovídající kvalitu, za kterou si stojíme,“ říká u šálku kávy Veronika Ježková a přidává statistiku. „V proFemu ročně řešíme na tři sta kontaktů. Z toho zhruba dvě stě je dlouhodobých, tedy jde o klienty – ženy, ale i muže, kteří si sjednají schůzku, a dále s nimi pracujeme.“

Ambicí proFemu není „jen“ pomoc obětem, ale také ovlivnit systém. Tady se otevírá další prostor pro Veroniku Ježkovou – přednáší pro laickou i odbornou veřejnost, lekturuje kurzy, pořádá konference, publikuje a taky se snaží o legislativní lobbying. Jeden úspěšný příklad za všechny: V roce 2016 ministerstvo spravedlnosti vyjednávalo s proFemem jako s partnerem při přípravě novely o obětech trestných činů.

A jak je na tom vlastně česká legislativa ve vztahu k obětem? „Myslím, že legislativu máme dobře napsanou, ale málokdo s ní umí zacházet. Což je škoda. Obětem dlužíme spíše systémovou pomoc, odborníky. Mám na mysli všechny profese, které s oběťmi pracují. Odborníků je málo a nejsou zaplacení.“

Vidět a slyšet je Veronika Ježková také v souvislosti s Pro bono aliancí, kterou už třetím rokem vede. Pod hlavičkou tohoto spolku se podílí zejména na dvou projektech – Lidská práva na živo a Škola lidských práv, určených studentům právnických fakult. Organizuje je a učí na nich.

Právě absolventi těchto kurzů a škol se často o neziskový sektor zajímají. „Mít blízko k nezisku se nikdo ve škole nenaučí, ono to ani není úkolem právnických fakult. Důležité je, že studentům škola tu možnost ukáže. Pak už záleží jen na nich. Právníci, pro které je společenská odpovědnost samozřejmostí, tu jsou. Ale celkově ještě pořád naše společnost v tomto směru nedozrála a za vyspělejšími zeměmi pokulhává.“

Nad odpovědí na otázku, co jí dělá pracovní největší radost, Veronika Ježková neváhá. „Klientky. Když dotáhneme odbornou pomoc do konce. Když vidím, jak si klientka oddechne a nastartuje svůj život.“ A hned dodává. „Taky mě potěší dopis z ministerstva, že děkují za zaslání mého legislativního návrhu, že jej vedou v patrnosti. Já tak vím, že jsem se nad ním nevztekala zbytečně.“

text: Milada Hronová
foto: Gabriela Knýblová

Dominika Čiklová: Box jsou rychlé šachy

životní styl

„Bez nějakého pozlátka přijdu a ukážu, co umím,“ říká drobná brunetka v univerzitní kavárně. Ta věta by zněla banálně, kdyby dívka, která ji řekla, byla pouhou studentkou archeologie. Jenže ona je víc. Dominika Čiklová, studentka FF UP, je totiž úřadující mistryní ČR v boxu mezi ženami ve váze do 60 kg.

„Moc se těším na svou kariéru archeologa! Chtěla bych se věnovat starší době kamenné,“ říká. Než se však dostane k obhajobě své bakalářské práce, jejímž tématem má být štípaná industrie z lokality Pavlov I, musí splnit všechny studijní povinnosti. Přestože jich rozhodně není málo, bez boxu si život představovat nechce. Podle ní je to elegantní a distingovaný sport.

„V ringu jsem sama za sebe, a to mi vyhovuje. Box je sice kontaktní, ale zároveň velmi čistý sport. Svým způsobem je to jako hrát rychlé šachy. Musíš vychytat taktiku soupeřky. K tomu, abys vyhrála, potřebuješ být pořád o několik kroků před ní.“ Každý trénink je pro sympatickou Dominiku uvolnění a zároveň i chvíli, při které uplatní svou výbušnost, sílu i ladnost pohybu. Věnuje mu hodně času a říká, že pro to, aby si titul šampionky udržela, by mu měla dávat ještě víc.

„Na Dukle momentálně trénuji třikrát v týdnu a brzy budu čtyřikrát. To samozřejmě nestačí, je potřeba posilovat, běhat i mimo uvedené tréninky. Podle potřeby jezdím také na individuální víkendové a týdenní soustředění,“ vypráví. Je nadšená z toho, že ji vedou zkušení trenéři Standa Tót, Karel Ťulpa, Karel Outlý, Tonda Hauer a Jan Chytil, reprezentanti generace Dukly z doby, kdy byla olomouckým vrcholovým střediskem sportu. „Předávají mi to nejlepší, co se za léta tréninků naučili,“ věří sympatická mistryně republiky.

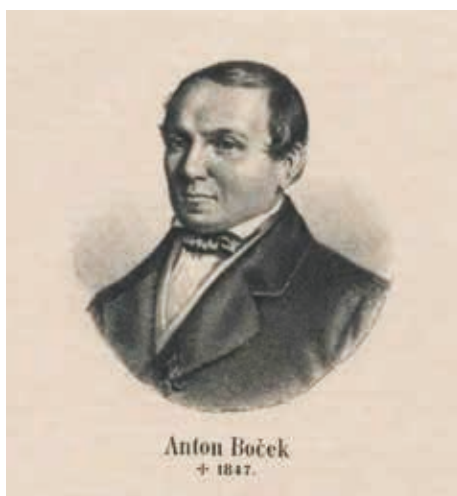
S boxem přitom začala až v jednadvaceti letech. Předtím se čtyři roky věnovala kickboxu. „Přivedl mě k tomu táta, který dělal karate. To už bylo v době, kdy i já jsem byla jasně, že mažoretkou nebo tanečnicí nebudu.“ Odjakživa je pro ni typická dravost a dynamika. „Boxuju neustále. I když jdu jen pěšky, boxuju v hlavě. Box mě naplňuje štěstím. Nemusím spoléhat na dalších deset lidí, nemusím se kvůli tomu nebo se falešně usmívat. Jen přijdu a ukážu, co umím.“

Dominika Čiklová (* 1993)

Studentka archeologie na Filozofické fakultě Univerzity Palackého získala pro Olomouc historicky první titul v boxu mužů a žen. V říjnu 2018 získala v Děčíně zlato v kategorii ženy ve váze do 60 kg. Boxuje za Duklu Olomouc. Na konci ledna se na srazu reprezentace žen ČR stala členkou sestavy na mezinárodní turnaj 63th „Bocskai Istvan Memorial“ International Boxing Tournament 2019. Sportovní vzor: Chantelle Cameron. Motto: „Dokud to jde, snažím se urvat co nejvíc. V boxu, archeologii i v životě.“

Archivář, historiograf a falzátor Antonín Boček (1802–1847)

K trojici českých falzátorů sestávající z obrozenských literátů Václava Hanky a Josefa Lindy a malíře Františka Horčíčky, jež zfabrikovala údajně středověké české literární památky *Rukopis královédvorský* a *Rukopis zelenohorský (Libušin soud)*, jakož i další podvrhy, lze přiřadit též jednoho falzátor moravského, specializujícího se na produkci středověkých listinných falz. Byl to archivář, historik a profesor češtiny na stavovské akademii v Olomouci Antonín Boček. Narodil se 20. května 1802 v Bystřici nad Pernštejnem jako potomek nemajetného kožešnického mistra, po gymnaziálních studiích absolvoval jako soukromý posluchač v Brně a Olomouci filozofii, studium práv na Vídeňské univerzitě však nedokončil a do roku 1828 působil jako domácí učitel v hraběcí rodině Mittrovských. Poté byl zaměstnán jako úředník Moravskoslezského zemského gubernia (zemského úřadu) v Brně s povinností pořádat archivy zrušených klášterů a v roce 1830 nastoupil jako amanuensis (výpomocný úředník) do C. k. univerzitní knihovny v Olomouci. Již v následujícím roce byl Antonín Boček jmenován profesorem češtiny na zdejší stavovské akademii.

Moravský zemský historiograf a archivář

Mnohem více než přednáškám se však Boček věnoval opisování a sbírání starých listin, kodexů, prvotisků a mincí. Vytvářel si tak nejen heuristické zázemí pro své první historické práce, ale zejména pro svůj projekt moravského diplomatáře – edici listinných a epistolárních pramenů, jejichž první svazek vyšel v Olomouci roku 1836 pod titulem *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae* (zkr. *CDM*). Boček věnoval svazek moravským stavům, kteří na svém zasedání 28. prosince 1836 „uznali v předloženém díle profesora české řeči při olomoucké stavovské akademii Antonína Bočka nejuplněnější a nejpoučnější sbírku listin pro dějiny Moravy, jaké asi nemá žádná provincie rakouského císařství a která po každé stránce jeví neúnavnou píli a důmyslnou práci“. Dne 6. dubna 1837 byl Boček stavy jmenován moravským zemským historiografem a 3. července 1839 stavovským zemským archivářem s úkolem sepsat dějiny Moravy.

Bočkovým nástupcem na stolici české řeči a literatury na stavovské akademii v Olomouci se stal právník a historik Alois Vojtěch Šembera (1807–1882). V Olomouci vyšly v letech 1839, 1841 a 1845 i následující tři svazky *CDM* a Boček přispěl kapitolou *O vítězi nad Mongoly* do Šemberovy publikace *Vpád Mongolů do Moravy*, vydané roku 1841 (2. vyd. 1842) k 600. výročí této fiktivní události, kladené do roku 1241. Šembera v publikaci vyzvedl umělecké kvality eposu *O velikých bojích křesťan s Tatary z Rukopisu královédvorského* (jehož pravost později sám zpochybnil) a ve svém výkladu se opíral o relevantní listiny zařazené Bočkem do III. svazku *CDM*. Jak ale prokázal moravskoněmecký historik a ře-

ditel Zemského archivu v Brně Berthold Bretholz (1862–1936), dotyčných deset listin jsou Bočkovy podvrhy.

„Fragmenta Monseana“

Další soubor Bočkových listinných pádělků představují tzv. „fragmenta Monseana“, tj. „Monseho zlomky“, celkem devatenáct kratších záznamů, jež podle Bočkova tvrzení nalezl Josef Vratislav Monse (1733–1793), moravský právní historik působící na olomoucké a brněnské univerzitě a na olomouckém lyceu, „v jednom velice starém rukopisném kodexu olomouckého kostela, uchovávaném v archivu města Olomouce, odkud je přepsal“. Třebaže František Palacký „fragmenta Monseana“ akceptoval, za falza je po Bočkově smrti označil již Alois Vojtěch Šembera a argumenty pro tento názor snesl moravský historik a zemský archivář Vincenc Brandl (1834–1901).

Falzátorova smrt a jeho definitivní odhalení

Antonín Boček zemřel ve čtyřiačtyřiceti letech 13. ledna 1847 na následky úrazu – uklouzl na schodech domu, kde bydlel, zlomil si nohu a byl posléze raněn mozkovou mrtvicí, způsobenou patrně embolií. Při prohlídce Bočkovy písemné pozůstalosti se našly koncepty falzifikovaných listin i poznámky k listinám, jež již Boček nestačil podvrhnout. Identifikací Bočkových falz v *CDM* se zabýval v souvislosti s vydáváním *Českého diplomatáře (Codex diplomaticus et epistolaris [epistolaris] regni Bohemiae, CDB)* Gustav Friedrich (1871–1943), v úplnosti je odhalil brněnský univerzitní profesor pomocných věd historických Jindřich Šebánek (1900–1977) v pojednání *Moderní padělky v moravském diplomatáři Bočkově* (1936).

Antonín Boček, portrét v publikaci Josefa Marie Ruperta Přecechtěla *Československý Plutarch, II. díl, Praha 1875, s. 235.*

foto:
Gabriela Knýblová

Amr Mohamed Zaki Zaatar pochází z Egypta, jeho druhým domovem je však již řadu let Olomouc. Na fakultě tělesné kultury vzdělává budoucí fyzioterapeuty a je také součástí realizačního týmu volejbalistek VK UP.

الدراسه والمعيشه في الخارج تكون صعبه وبالأخص مع اختلاف اللغه والحضارة. في البدايه تعلمت اللغه الاتشيكيه في مدينه ماريانسكي لازني ثم درست العلاج الطبيعي في الوموتس في جامعه بالاتسكي. وتعد مدينه الوموتس وجامعه بالاتسكي من الأماكن التي تساعد الطالب الأجنبي علي التأقلم و النجاح في الدراسه و العمل بها. وفي جامعه الوموتس تمكنت من التعرف علي زملائي الاجانب من دول عديده و زملائي الاتشيك، الذين كانوا داعمين لي في دراستي خاصه مع صعوبه اللغه الاتشيكيه التي درست بها، وكذلك كانوا عوناً لي للتأقلم علي العيش في مدينه الوموتس. ولا أنسي مجهود وفضل أساتذتي وكل من قام بتدريسي الي ان انهيت دراسه الدكتوراه فلهم مني كل الشكر و الاحترام. واثناء الدراسه ومع مرور الوقت استطعت ان يكون لي أيضاً أصدقاء كثيرين من الاتشيك من مدن عديده واعتز بصداقتهم الي الان. ولقد كنت محظوظاً بالعمل أيضاً في جامعه بالاتسكي و في كليه التربيه الرياضه في قسم العلاج الطبيعي الذي اكملت دراستي به. حيث اعمل الي الآن مع مجموعه متميزه من الأساتذة و المدرسين و الأصدقاء. واتمنا ان أساعد طلابي كما ساعدنا أساتذتنا

Studium a bydlení v zahraničí je vždy obtížné, zvláště když je spojeno s odlišným jazykem a civilizací. Po příjezdu z Egypta jsem se nejprve učil češtinu v Mariánských Lázních a následně započal studium fyzioterapie na Univerzitě Palackého. Olomouc je překrásné město a v kombinaci s ním Univerzita Palackého vytváří pro studenty optimální podmínky, aby si co nejrychleji zvykli na nové prostředí a dobře se připravili na budoucí povolání. Poznal jsem zde spoustu nových přátel, se kterými doposud udržuji kontakty. Mnozí mě během studia hodně podporovali a já jim jsem za to velice vděčný. Nemůžu taky nezapomenout na mé profesory, kteří mi předali spoustu cenných poznatků a díky nimž se mi podařilo dokončit i náročné doktorské studium. V současnosti jsem zůstal univerzitě věrný, pracuji jako odborný asistent na katedře fyzioterapie fakulty tělesné kultury. Věřím, že nezklamou důvěru, kterou jsem tady dostal, a studenty, které učím, chci nadále podporovat tak, jak jsem to kdysi zažil já.

univerzita v síti

Hrdinu si asi většina z nás představuje stejně. Máme před očima někoho, kdo pro záchranu druhého riskuje zdravím nebo i životem. Přesně do této kategorie patří Darina Nešporová, jejíž příběh si můžete přečíst v tomto čísle. Neváhala a zachránila několik malých dětí. To je nezpochybnitelné hrdinství, za které patří obrovský dík.

Ale když jsme připravovali tento Žurnál, uvědomila jsem si, že existuje ještě další druh hrdinství – hrdinství všedního dne, kdy ve jménu naděje nebo práva zápasíte se zákeřnými chorobami nebo nespravedlivým systémem. Třeba jako lékařka Dagmar Pospíšilová nebo advokátka Veronika Ježková. Pomáhat, stát na straně slabších totiž určitě hrdinství je. Jsem moc ráda, že na univerzitě máme těchto „obyčejných“ hrdinů mezi vědci, pedagogy, studenty i absolventy nepřeberné množství. Doufám, že i díky jejich příkladu najdeme takového hrdinu i každý sám v sobě.

Inspirativní jaro přeje

Ivana Pustějovská
vedoucí redakce médií UP

Academia Film Olomouc
54. Mezinárodní festival
populárně-vědeckých filmů

Proč dojstí?

LISTEN
23-28 & FOLLOW
4/2019

www.afo.cz

